

Is onderzoek voor de overheid wel betrouwbaar?

Er is nu een checklist. Even door de 'bull shit detector'. | p.8 |

Willen we de bachelors ook in het Engels?

'Nederlandse studenten kunnen schrikken als alles meteen in het Engels moet.' | p.22 |

'Studenten rijden je gewoon van de sokken'

Zoeken naar een oplossing: fietstunnel, matrixborden, colleegetijden? | p.25 |

RESOURCE [NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 15 – 28 maart 2013 – 7e jaargang

Afgestudeerden vinden minder vaak baan op niveau

Passend werk?

p.12

>> DORINE + BEELDHOUWEN

Dorine Dekkers, onderzoeksassistent team zoetwaterecologie Alterra

'Gewoon doen en kijken wat er tevoorschijn komt'

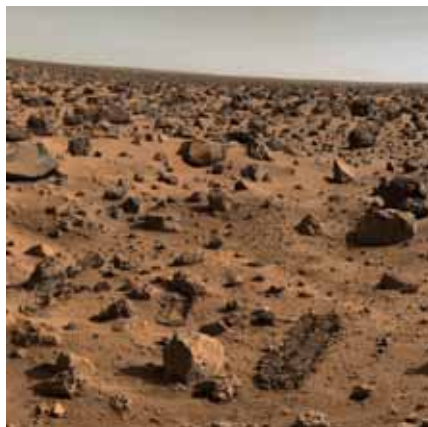
Prachtige beelden maakt ze, met een hoge aaibaarheid. Torso's, dieren en abstract werk in steen. Voor Dorine Dekkers is beeldhouwen zo iets als een dagboek bijhouden. 'Beeldhouwen is een soort spiegel van je gevoelens. Het proces is vaak belangrijker dan het beeld dat tevoorschijn komt.' Kijk zelf eens in dat dagboek: www.dorine-dekkers-beelden.nl. RK / foto: Guy Ackermans

>> INHOUD

nr. 15 – 7e jaargang

>> 6

LANDBOUW OP MARS?

Ecoloog gaat tomaten, rogge en klaver kweken op maan- en Marszand.

>> 6

BELONING VAN 10.000 EURO

Politie zoekt studenten die getuige waren van schietpartij in de Tarthorst.

>> 18

DIESREDE

Voor Louise Fresco is een gezond en duurzaam dieet een grotere uitdaging dan 'meer tonnen per hectare'.

EN VERDER

- 2 **Liefdewerk**
beeldhouwen
- 4 **Nieuws & opinie**
- 8 **Wetenschap**
- 11 **Resource.wur.nl**
- 12 **Afgestudeerd. Wat nu?**
- 16 **Beeld**
dies
- 18 **Louise Fresco**
- 22 **MI**
Bachelor in het Engels?
- 24 **Student**
- 29 **Puzzel**
- 30 **Advertenties**
- 32 **Typical Dutch**
weatherproof runners

FIETSFILE

Een student van de Bornsesteeg zette een bovenaanzicht van de fietsfile op twitter. De foto werd tientallen keren geretweet, vooral door buitenlandse studenten. Vanaf de internationale sterflat heb je een voortreffelijk uitzicht op een typisch Hollands fenomeen.

In de piekuren strekt de rij voor het stoplicht zich uit tot aan de zijstraat richting winkelcentrum en basisschool. Ongeduldige studenten rijden door rood of proberen op een ander plek de Nijenoord Allee over te steken. Lak aan de regels, leve de chaos. Hollandser kan het niet, zou je denken.

Toch wel. Van het probleem maken we een uitdaging en we beleggen een vergadering. Zo zaten maandagavond dertig mensen in een zaaltje in Atlas: de wethouder, zijn ambtenaren, de basisschooldirecteur, de wijkagent, beleidsmedewerkers van de universiteit, studenten en lokale leden van de fietsersbond. Niemand verhief zijn stem, niemand stond op, niemand maakte armgebaren. Na afloop schudden ze elkaar de hand; volgende keer praten we verder. Polderen over fietsfiles, Hollandser kan niet.

Gaby van Caulil

>> De helft van alle maartse viooltjes zal pas in april bloeien. Het lijkt lang koud, maar 50 jaar geleden was dit een normaal voorjaar. | p.9 |

KINDEROPVANG OP DE CAMPUS

- **Projectleider acht de kans 'zeer groot' dat opvang er komt.**
- **Voorvechter genderbalans noemt plan 'fantastisch'.**

Er komt mogelijk een kinderdagverblijf op de campus, niet alleen voor medewerkers van Wageningen UR, maar ook voor die van Friesland Campina. De opvang zou passen in het nieuwe Campus Plaza dat eind 2014, begin 2015 gereed moet komen achter Orion.

Behalve een opvang komen hier ook zo'n 400 studentenwoningen, *short stay* voorzieningen en winkels. Het gaat hierbij om 'gemaksvoorzieningen' zoals een mini-HEMA, AH to go of Starbucks.

'Het klopt dat we deze opvang graag willen hebben,' vertelt projectleider Ad van der Have van het Facilitair Bedrijf, 'maar we gaan het niet zelf doen en zijn dus afhankelijk van de aanbesteding.' Van der Have verwacht deze nog voor de zomer rond te hebben. Toch is hij nu al optimistisch. De kans is 'zeer groot' dat er een kin-

deropvang zal komen. Zo is de campus – dichtbij veel werkenden met kinderen – een 'prachtlocatie' voor een opvang.

Van der Have heeft ook al met meerdere geïnteresseerde bedrijven gesproken. 'Fantastisch', zegt Ellis Hoffland, hoogleraar bodemvruchtbaarheid en medeauteur van een actieplan genderbalans, dan ook over het plan. 'Dit zendt het signaal dat de universiteit mannen en vrouwen wil faciliteren om werk en zorg te combineren.' Ook in haar eigen actieplan riep Hoffland Wageningen UR op te

kijken of er behoefte is aan een crèche.

In Wageningen heerste lange tijd de angst dat ontwikkeling van de campus ten koste zou gaan van het centrum. Dat gevoel is volgens Van der Have inmiddels grotendeels verdwenen. Vorig najaar tekende Wageningen UR een convenant met ondernemersorganisatie WOC en SOW. Zij ondersteunen nu de ontwikkeling van Campus Plaza. In ruil wordt onder andere bij de exploitatie 'gekeken naar de mogelijkheden voor Wageningse ondernemers'. **RR**

WAGENINGSE CURSUSSEN IN NIEUW JASJE

- **Eerste aanbesteding is al gewonnen.**

Het Wageningse cursusaanbod voor externe belangstellenden gaat op de schop. De cursussen worden voortaan veel sterker gericht op de vraag uit de markt. Ook de naam verandert. Wat voorheen de Wageningen Business School heette, gaat

verder als 'Wageningen Academy'.

De vernieuwing is een reactie op het afnemend aantal cursisten in de afgelopen jaren. Dat was volgens directeur Janine Luten vooral te wijten aan de cursusopzet, die gebaseerd was op het aanbod van kennis binnen Wageningen UR. In de nieuwe benadering gaat Wageningen Academy eerst de vraag naar kennis in kaart brengen, om daar vervolgens docenten bij te zoeken.

Het eerste succes is al binnen. Wageningen Academy won de aanbesteding van een tuinbouw cursus, uitgeschreven door Rabobank en Rijk Zwaan, voor de top van de Nederlandse tuinbouwsector. 'Wij kunnen een op de tuinbouw toegespitst programma aanbieden, met docenten uit Wageningen, Rotterdam en Amsterdam', zegt Luten.

De directeur ziet verschuivingen in de vraag naar bijscholing.

Bedrijven hebben steeds meer behoefte aan incompany trainingen en distance learning. Wageningen Academy speelt daar op in met digitale cursussen. Ook wil de Academy kennis-events gaan houden: eenmalige expertbijeenkomsten over onderwerpen die veel in de media zijn. De Academy is sinds kort gevestigd in Radix op de campus. **AS**

BUURTEN

Onderzoeksmedewerker Menno ter Veld vertelt op vrijdagmiddag 22 maart over vissen, koralen en zeepaardjes en sepi's. Dit keer niet aan externen maar aan collega's van Wageningen UR. Vorige week was de eerste Buurten-bij-de-buren-week. Bijna vijfhonderd medewerkers hadden zich opgegeven voor een kijkje in een collega-keuken. Zestig mensen namen een kijkje bij de proefdierverblijven. Ook het algenpark was gewild, dat kreeg ruim honderd bezoekers. De populairste lezing werd gegeven door ecooloog Marten Scheffer. Voor tachtig medewerkers vertelde hij over kantelpunten in de natuur en maatschappij. **GvC / foto Guy Ackermans**

MEER MASTERDIPLOMA'S IN 2012

- Aantal uitgereikte masterdiploma's stijgt met een derde.
- Oorzaak mogelijk toename studenten en langstudeerboete.

Wageningen University heeft vorig jaar 33 procent meer masterdiploma's uitgereikt dan het jaar daarvoor. Aan het eind van het jaar

stond de teller op 1386. Nooit eerder werden er zoveel masterdiploma's in één jaar uitgereikt.

De stijging volgt drie jaar nadat het aantal masterstudenten over de hele linie in Nederland flink toenam. De Vereniging van Nederlandse Universiteiten veronderstelt de destijds dat die ontwikkeling te maken had met de economische crisis. Ook het aantal bachelorstudenten nam toe. Nog altijd ligt het

niveau van beide categorieën veel hoger dan vijf jaar geleden.

Daarnaast was 2012 het jaar van de langstudeerboete. Wie meer dan een jaar langer over de studie deed dan was toegestaan, hing een flinke verhoging van het collegegeld boven het hoofd. Dat heeft veel studenten ertoe aangezet om via een extra eindspurt de studie af te ronden vóór het begin van het nieuwe collegejaar. De langstu-

deerboete werd door het nieuwe kabinet overigens weer teruggedraaid.

Hoewel er meer masters op de arbeidsmarkt kwamen, heeft dat maar weinig gevolgen gehad voor het percentage Wageningse afstudeerders dat direct een baan kreeg. Wel moesten meer afstudeerders een baan onder hun niveau accepteren. *Zie ook pagina 12.* **RG**

kort

>> ISRIC-DIRECTEUR VERTREKT Prem Bindraban naar Washington

Prem Bindraban, directeur van het bodeminstituut Isric, vertrekt per 15 juni. Hij wordt directeur van het Virtual Fertilizer Research Center in Washington. Dat is een initiatief uit 2010 dat een nieuwe generatie meststoffen en -technieken wil ontwikkelen. Productie-ecoloog Bindraban studeerde en werkte de laatste twee decennia in Wageningen. Als een van de eersten wees hij erop dat teelt van bio-brandstoffen ten koste kan gaan van voedselproductie. Sinds 2009 is Bindraban directeur van Isric, een wereldwijd referentiecentrum voor bodemkundigen. Deze zomer krijgt Isric een nieuw gebouw tussen Gaia en Lumen. **GvC**

>> SOCIOLOGIE & ANTROPOLOGIE Hilhorst weg bij ontwikkelingsstudies

Thea Hilhorst, hoogleraar Humanitaire Hulp en Wederopbouw, is vertrokken bij

de sectie Sociologie en Antropologie van Ontwikkeling van de universiteit. Ze werkt de komende vier jaar met haar promovendi bij een andere kenniseenheid en zal daarna uit Wageningen vertrekken. Dat maakte Hilhorst eind vorige week bekend. 'Vorig jaar is mijn geliefde rampenstudies gefuseerd met rurale ontwikkelingsstudies. Ik kan niet goed aarden in de nieuwe groep', verklaart Hilhorst haar vertrek uit de Leeuwenborch. Ze is begin deze week naar Radix verhuisd met projectstaf en promovendi. Daar rondt ze de komende jaren haar onderzoeksprogramma af. **AS**

>> ONDERZOEK Hoge cijfers, meer salaris

Vergeet bestuurswerk, buitenlandse stages en andere nevenactiviteiten. Het zijn vooral hoge cijfers die in het bedrijfsleven tot een beter salaris leiden. 'Het was voor mij ook een eyeopener', zegt Monique Bijker, die deze week promoveert aan de Open Universiteit. Ze deed een arbeidsmarktonderzoek onder vierduizend jonge economen en bedrijfskundigen. Daarnaast interviewde ze twintig grote werkgevers. Wat blijkt? Anderhalf jaar na afstuderen hebben degenen met het hoogste gemiddelde eindcijfer ook het hoogste startsalaris. 'Per half studiepunt komt er maandelijks tussen de zestig en de zeventig euro bij', zegt Bijker. Een bestuursjaar lijkt zelfs negatief uit te pakken. 'Dat verbaasde mij zeer', aldus Bijker. 'Maar die uitkomst is niet significant, dus daarover kan ik nog geen harde uitspraken doen.' **HOP**

SCHAMINÉE <<

Voedselketen

Als kind ging ik met mijn vader graag mee naar 'het land'. Mijn vader had een kleine aanhanger achter zijn fiets, en daar mocht ik dan in zitten. Op de terugweg zat ik tussen de oogst, afhankelijk van het seizoen. Winterpenen, kolen in alle kleuren, sperziebonen, aardappelen, dat was een machtig gevoel. Het meest genoot ik van het rooien van aardappelen. Tussen de omgewoelde grond zocht ik naar krieltjes, die we 's avonds in slaolie bakten.

De voorbije weken stonden de kranten bol van voedsel-fraude. Paardenvlees in plaats van rundvlees, dolfin in blikjes tonijn. Kankerverwekkende stoffen komen via het veevoer in de melk, halal vlees waarin varken verwerkt blijkt te zijn, gewone eieren (hoezo gewoon) die als bio-eieren worden verkocht. Er worden zelfs stoffen aan vlees toegevoegd alleen om het zwaarder te maken. En dit alles is nog maar het topje van de ijsberg, aldus consumentenorganisatie *Foodwatch*. Hét probleem is de lange keten van producent naar consument, dus van akker en stal tot uiteindelijk je bord op tafel, aldus staatssecretaris Sharon Dijksma.

Ik moet denken aan het fascinerende boek van Christien Meindertsma, *Pig 05049*, waarin ze laat zien welke omzwervingen een varken na zijn dood nog maakt. En ik moet denken aan vroeger, toen de lijntjes kort waren en we precies wisten wat we aten. Nou ja, precies. Vrijwel alles werd bespoten, bij voorkeur met parathion. De fles stond in de schuur, tussen een boel ander vergif. De paars-bruine vloeistof rook onaangenaam, dat wel. Als de verdunning gemaakt was, voegde mijn vader altijd nog een flinke scheut extra toe, voor de zekerheid. **Joop Schaminée**

WAGENINGSE ECOLOOG GAAT BUITENAARDS BOEREN

- Proef moet duidelijk maken of Marsbodem geschikt is voor landbouw.
- 'De tijd is er rijp voor.'

Kun je tomaten kweken op de maan? Of, waarom niet, op Mars? Om die vraag te beantwoorden hoef je geen ruimtetek aan te trekken. Ecoloog Wieger Wamelink van Alterra zoekt het gewoon hier uit. In een kas in het Binnenveld begint hij volgende week dinsdag een extraterrestrial proef naar de groeipotentie van maan- en Marszand.

Een waanzinnig idee? Helemaal niet, vindt Wamelink. 'Ik wilde gewoon eens iets nieuws doen, iets wat nog nooit iemand anders heeft gedaan. Ik heb altijd al belangstelling gehad voor ruimtevaart. We hebben bij Alterra een database die per plantensoort voor een groot aantal abiotische randvoorwaarden aangeeft of een soort kan voorkomen of niet. Die twee dingen combineer ik in dit experiment.' Bovendien is de tijd er rijp

Wieger Wamelink koestert 25 kilo marszand.

voor, nu er initiatieven zijn om de eerste mensen naar Mars te sturen.

Maar hoe komt een sterveling aan maan- en Marszand? Dat blijkt kinderlijk eenvoudig. Wamelink: 'Even op internet googelen en je hebt het. Dat verbaasde me zelf ook. NASA heeft het gemaakt. De samenstelling van maan- en Marszand is natuurlijk precies bekend. En dus kun je het gewoon namaken. NASA heeft van beide een

paar ton gemaakt en het bedrijf Orbiter verkoopt het voor wetenschappelijke experimenten. Er is bijvoorbeeld een Japans bedrijf dat probeert of je maanzand kunt gebruiken om beton te maken.'

KLAVER EN LUPINE

Onlangs werd het eerste vat met 25 kilo Marszand bij Alterra afgeleverd. Martian Regolith Simulant staat er op de stevig afgesloten witte emmer. Is het echt rood? Wame-

link weet het niet. 'Ik laat 'm nog even dicht. Voor de proef wil ik niet dat er nu al lucht bij komt.' In totaal vijftig kilo maan- en Marszand zijn besteld. Kosten: 2500 dollar plus 600 dollar voor het vervoer en 124 euro accijns per vat. Wamelink gaat onder meer aan de slag met tomaat, rogge, lupine, klaver en valkruid. Kijken of het kiemt en vervolgens groeit. Hij trekt een maand of drie uit voor zijn experiment. Genoeg om de eerste Mars-tomaat het licht te laten zien? 'Eerlijk gezegd denk ik van niet. Ik denk dat alleen de stikstofbinders zoals klaver en lupine het redden. En als er al tomaten groeien, moet je nog maar afwachten of ze eetbaar zijn. In deze bodems zitten veel zware metalen.'

En dan nog dit. Zijn proef is géén 1 aprilgrap, bezweert Wamelink. 'Ik weet dat het voor de hand ligt dat te denken. Ik kan er ook niks aan doen dat het toevallig zo uitpakt. Het is conventie om een 1 aprilgrap op 1 april uit te voeren. In het persbericht staat daarom uitdrukkelijk dat de proef op 2 april start.' **© RK**

FOTO: BART DE GOUW

POLITIE ZOEKT GETUIGEN SCHIETPARTIJ

- Dader schietpartij vluchtte via de voordeur.
- 'Meldingsbereidheid onder studenten niet hoog.'

De politie zoekt studenten die dinsdag 5 februari getuige waren van een schietpartij in de Tarthorst. Er is een beloning van 10.000 euro voor de doorslaggevende tip. Op 5 februari werd een 33-jarige man neergeschoten in zijn eigen huis, achter de C1000 in de Tarthorst, naast de campus.

Het slachtoffer arriveerde tussen 21.00 en 22.00 uur bij zijn woning. Toen hij naar binnen ging, trof hij de dader die hem direct neerschoot en zich via de voordeur uit de voeten maakte. De man belde zelf de hulpdiensten en over-

leefde het voorval. Er is nog geen signalement van de dader. Wel is er een beloning van 10.000 euro voor de tip die leidt tot aanhouding van de dader.

Een passanten- en buurtonderzoek leverden nog geen getuigen op. Toch hoopt de politie dat er studenten zijn die iets hebben meegekregen van de schietpartij. 'De schietpartij vond plaats op een doorgaande fietsroute door de Tarthorst,' zegt wijkagent Alex de Wit, 'Van de fietsers die daar langskomen is 80 procent student.' Hij roept daarom studenten op die in de avond van 5 februari iets gehoord of gezien hebben zich te melden. Ook andere tips over de schietpartij, die op 19 maart ook in Opsporing Verzocht werd behandeld, zijn welkom. Dat kan via de tiplijn (0800 - 6070), Misdaad Anoniem (0800-

De crime scene van de schietpartij die op 5 februari plaatsvond in de Tarthorst.

7000) of een wijkagent (0900 -8844).

Wijkagent Alex de Wit hoopt dat studenten zich vaker melden wanneer ze slachtoffer zijn van, of tips hebben over een misdrijf: 'Je merkt dat de meldingsbereidheid onder studenten niet hoog is.' Hij weet niet zo goed hoe dat komt:

'Misschien voelen ze meer binding met hun sociale contacten op de universiteit dan met de wijk waarin ze wonen.' Toch is melden nuttig, zegt De Wit, voor studenten en de politie. 'Zevenduizend studenten weten ongetwijfeld dingen die wij niet weten.' **© RR**

FOTO: DE GELDERLANDER

DEPOT KOOPT ARBORETUM DE DREIJEN

• Bomentuin wordt in ere hersteld.

Er is eindelijk een definitieve bestemming voor Arboretum De Dreijen. Wageningen UR koopt het terrein aan Stichting Utopa, eigenaar van Beeldengalerij Het Depot. Utopa had al enkele jaren een groot deel van het Arboretum in beheer.

Met de overeenkomst is, op de noordelijke vijver na, heel De Dreijen nu in handen van Utopa en haar geldschietster Loek Dijkman. Volgens woordvoerder Toos Rutten van Utopa is het de bedoeling om van De Dreijen weer een geheel te maken. De vijver wordt gerenoveerd en het bestaande pinetum wordt uitgebreid met nieuwe naaldbomen. Ook de boshoeck met de hoge bomen aan de Generaal

Foulkesweg wordt uitgebreid. Welke bomen er bij komen is nog niet duidelijk. Rutten: 'Onze deskundigen zijn daar nog mee bezig. Maar het worden in ieder geval bijzondere bomen.'

Utopa verwierf vier jaar geleden het beheer over een deel van het arboretum, nadat het eerder al het naastgelegen Botanisch Centrum had gekocht. In dit gebouw huist

nu Het Depot. Destijds was er nog sprake van de bouw van ecowoningen in het deel van het arboretum naast het Transitorium. De plannen leidden tot veel protest. Met name de dreigende woningbouw in en aan de rand van de tuin schoot veel Wageningers in het verkeerde keelgat. De plannen bleken politiek onhaalbaar en verdwenen in de ijskast. **Ⓡ RK**

VEILIG FIETSEN NAAR DE CAMPUS

• Dagelijks 8000 fietsers

Studenten, gemeente en andere betrokkenen brainstormden maandag 25 maart op initiatief van de studentenraad over veilige bereikbaarheid van de campus per fiets. Het fietspad naar de Bornsesteeg is het op een na drukste fietspad van Nederland. Per etmaal nemen zo'n 8000 fietsers die route naar de campus. Dat zorgt voor onveilige situaties en regelmatig vinden er (bijna-)ongelukken plaats. De gemeente liet weten een fietstunnel onder de Nijenoord Allee te overwegen, mits daar het geld voor kan worden gevonden. In de tussentijd bekijkt de gemeente of de verkeerslichten bij Dijkgraaf langer op groen gezet kunnen worden voor fietsers en of de bewegwijzering beter kan. *Zie ook pagina 25.* **Ⓡ LvdN**

PEDELLENDAG

Wat gaan jullie doen?

'We gaan twee gastcolleges van Wageningse hoogleraren volgen, de stad Wageningen bekijken, een borrel drinken met de burgemeester, de campus bezoeken en van de Aula naar het stadhuis lopen in het pedel-tenue.'

Gaan jullie nog vakinhoudelijk bijpraten?

'Nee, het moet een gezellige dag worden.'

Wat komt er allemaal kijken bij de functie van pedel?

'In Wageningen doen we geen bureauwerk, onze functie is louter ceremonieel. We lenen de toga's uit, leggen het protocol uit aan de promovendus, paranymfen of de hoogleraar, begeleiden de plechtigheid, letten op de tijd en zorgen voor koffie en thee.'

Wageningen heeft maar liefst drie pedellen.

'Ja, we werken in deeltijd en er zijn altijd twee pedellen aanwezig bij een plechtigheid. Vaak zijn er wel drie promoties op een dag.' **Ⓡ AS**

Wie? Inez de la Mar, samen met Renata Michel en Arianne van Wijk de pedel van Wageningen University
Wat? Dat is de mevrouw in zwarte jurk met rinkelende stok die de promoties, buluitreikingen en inaugurele redes in goede banen leidt
Waarom? Ze is gastvrouw van de jaarlijkse Pedellendag, waarop de zestig pedellen van de Nederlandse en Vlaamse universiteiten bijeenkomen. Dit jaar voor het eerst in Wageningen

GEZEED

'Het moet geen min 10 meer worden'

Maar op zich is de aanhoudende kou wel gunstig voor de fruitteelt (Frank Maas van PPO Randwijk in De Gelderlander, 22 maart)

KITO

BULLSHIT-DETECTOR VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

- Checklist voor beleidsondersteunend onderzoek.
- Goede wetenschap begint met goede vraag.

Beleidsondersteunend onderzoek is big business. Maar is al dat academische advieswerk wel wetenschappelijk genoeg? Jarl Kampen (Research Methodology Group) ontwikkelde een bullshit-detector om het kaf van het koren te scheiden. *Should I take this seriously? A simple checklist for calling bullshit on policy supporting research* heet het artikel dat hij samen met collega Peter Tamás publiceert in *Quality and Quantity*. Een uitdagende titel voor een wetenschappelijk artikel. We vragen Kampen om uitleg.

Zit hier veel frustratie achter?

‘Frustratie is niet het goede woord. Bezorgdheid, betrokkenheid en hoop komen dichterbij in de buurt. Het is een checklist voor producenten en gebruikers van beleidsrelevant onderzoek, bedoeld om tot haalbare en realistische doelstellingen te komen.’

Er verschijnt kennelijk veel bullshit-onderzoek. Waarom anders zo’n checklist?

‘Dit is geen oordeel over het werk van collega’s. Dat overzicht

Jarl Kampen is bezorgd over beleidsondersteunend onderzoek. ‘Moet ik dit serieus nemen?’

heb ik ook niet. Maar vanuit allerlei wetenschappelijke instellingen in Nederland (en ook Vlaanderen) is bezorgdheid over bepaalde praktijken. De KNAW zelf heeft net een rapport uitgebracht over de kwaliteit van sociaal-wetenschappelijk onderzoek. Maar criteria zoals wij die hebben vastgesteld over de kwaliteit van het onderzoek staan daar niet in.’

Wat is de meest gemaakte fout?

‘Het gaat vaak al fout bij de onderzoeksvraag. Mensen verwarren

het maatschappelijke doel dat ze willen bereiken met het doel van het onderzoek zelf. Je krijgt dan vragen van het type: hoe kunnen we ervoor zorgen dat een exotische paddenstoel het voedsel van de toekomst wordt? Dat is geen kennisvraag. Je kunt onderzoeken hoe de consument tegen die paddenstoel aankijkt. Je kunt onderzoeken wat de voedingswaarde is, etc. Onderzoek moet beleidsmakers en politici informeren., maar het is niet het mandaat van de wetenschapper om zelf politiek te gaan

bedrijven. In zekere zin moet een onderzoeker niet geïnteresseerd zijn in het resultaat van het onderzoek.’

Is *Quality and Quantity* wel het goede podium? Beleidsmakers lezen geen wetenschappelijke tijdschriften.

‘Natuurlijk is de checklist in eerste instantie bedoeld voor opdrachtgevers. Maar stiekem is het ook de bedoeling dat de producenten van onderzoek, collega’s dus, dit zien. Het zijn stuk voor stuk simpele regels: klopt je onderzoeksvraag? Wat is de kwaliteit van je data, de gebruikte methode en analyse? Klopt je conclusie wel en geeft die een antwoord op de gestelde vraag? Het moet allemaal goed zijn, anders heb je niets aan het onderzoek en is het, om zo te zeggen, bullshit.’

Is de checklist niet gewoon een oproep tot eerlijkheid?

‘Wetenschappers moeten eerlijk zijn in wat ze kunnen leveren en wat niet. In feite helpt de checklist om nederig te zijn. De wetenschapper moet bescheidener zijn in het doen van grote uitspraken. De opdrachtgever in wat ze uit dit soort onderzoek kan halen. In feite is slecht uitgevoerd onderzoek slecht voor alle betrokkenen.’ **✎ RK**

TUINDERS URUGUAY ENTHOUSIAST OVER BODEMVERBETERING

- Percentage organisch stof neemt toe met tien procent in vijf jaar.

Tuinders in Uruguay kunnen de bodemdegradatie op hun bedrijf tegengaan door beter beheer van hun organische stof. Door gebruik van dierlijke mest, groenbemesters en gewasresten stijgen de

koolstofverbindingen in de bodem, concludeert promovendus Florencia Alliaume.

De tuinbouw in Uruguay put de grond uit. De intensief gebruikte tuinbouwvelden bevatten 36 procent minder organische koolstofverbindingen dan de lange tijd ongebruikte veldjes, mat Alliaume, verbonden aan de leerstoelgroep Farming Systems Ecology. Verder was de bodemstructuur verslechterd en hield de bodem 11 procent minder water vast: allemaal tekenen van bodemdegradatie.

Alliaume testte een regime van ecologisch bodembeheer uit, waarbij de tuinders mest van omringen- de kippenhouders gingen afnemen, meer gewasresten onderploegden en zoveel mogelijk groenbemesters gebruikten. Daardoor nam het organisch stofgehalte weer met zo’n tien procent toe

in een periode van vijf jaar. ‘Je kunt dus zelfs op intensieve tuinbouwbedrijven in korte tijd al een deel van de bodemdegradatie herstellen’, zegt onderzoeksbegeleider Walter Rossing. De tuinders zijn volgens hem enthousiast over het project. ‘Het is de eerste keer dat ze een integraal beeld krijgen van de koolstof- en mineralenkringloop op bedrijfsniveau.’ **✎ AS**

NIEUW BEWIJS VOOR SCHADELIJKE ROL VARROAMIJT

- **Besmette bij heeft niks aan extra eten.**
- **Groeiachterstand wordt niet meer ingelopen.**

Een besmetting met varroa heeft blijvend effect op bijen. Extra eten geven helpt niet. Dat blijkt uit onderzoek van bijenonderzoekers van Wageningen UR. Over de effecten van besmetting van bijenvolken met de varroamijt is al veel bekend. De mijt wordt als één van de belangrijkste oorzaken van bijensterfte gezien. Vooral in tijden van voedselschaarste leggen bijenvolken dan snel het loodje.

Bijenonderzoeker Coby van Dooremalen onderzocht in het lab de gecombineerde effecten van varroa en de beschikbaarheid van stuifmeel op individuele jonge bijen. Daartoe bracht ze de groei- en de eiwitaanzet- in kaart van jonge bijen, die al dan niet zijn besmet en al dan niet voldoende stuifmeel krijgen. De resultaten zijn volgens Van Dooremalen duidelijk. 'De negatieve effecten van varroa worden niet opgevangen door voldoende te eten. Daar waren de meningen tot nu toe over verdeeld. Er zijn ook onderzoeken die erop wijzen dat het wel kan.'

Volgens Van Dooremalen bewijst de proef hoe destructief besmetting met

varroa is. 'De eerste tien dagen in het leven van een bij zijn heel belangrijk. Dan wordt de eiwitvoorraad opgebouwd, waar ze de hele winter mee moeten doen. Onze proef laat zien wat voor een ontzettende groei- en eiwitachterstand bijen oplopen door besmetting met varroa voor de geboorte.'

En die achterstand kan niet meer worden ingelopen. Volgens Van Dooremalen komt dat doordat varroamijten belangrijke stofwisselingsprocessen, zeg maar de interne machinerie van de bij, blijvend aantasten. De bij is niet meer bij machte om stuifmeel optimaal te gebruiken.

Als er schaarste is aan stuifmeel, teren voedsterbijen in op hun eiwit. Dat gaat ten koste van de buik, maar niet van de kop, blijkt uit metingen van Van Dooremalen. 'Ze teren dus in op de eigen reserves om de voedselsapklieren in de kop zoveel mogelijk te sparen. Alles voor het volk, is kennelijk het devies. Voor andere insecten is dat al eens aangetoond, maar bij mijn weten voor bijen nog nooit.'

De resultaten gelden voor individuele bijen in het lab. Maar ook in het veld en op volksniveau is iets soortgelijks aan de hand. Dat laat vervolgonderzoek zien waar Van Dooremalen nu mee bezig is. 'Ook daar zie je dat de factor varroa erg zwaar weegt.' **Ⓜ RK**

FOTO GUY ACKERMANS

De varroamijt kan de interne machinerie van de bij blijvend aantasten.

VISIE <<

Is kou normaal?

Wie heeft er niet genoeg van de kou? De winter van 2012-2013 duurt voor ons gevoel abnormaal lang. Het is ook koud, beaamt bioloog Arnold van Vliet. Maar abnormaal koud? Nou, nee. Het is meer een kwestie van een kort geheugen, klimaatverandering en definities.

Wat is nog normaal?

'Fenologen gebruiken als referentie de periode 1940-1968. Dat is een periode die representatief is voor de vorige eeuw en waar we veel gegevens over hebben. Fenologen willen laten zien wat er verandert en dan heb je dus een vast referentiepunt nodig. Klimatologen definiëren de gemiddelde temperatuur over de laatste dertig jaar als normaal. Hun referentie is dus niet vast. Tot 1988 steeg de temperatuur nauwelijks. Maar daarna door de klimaatverandering wel. Volgens het KNMI is dit dus een koude winter, met een temperatuur die een halve graad lager ligt dan normaal in 1980-2010.'

Maar voor fenologen is er niks abnormaals aan deze winter?

'Nee. De gemiddelde temperatuur van 1 januari tot 18 maart was vijftig jaar geleden 2,0 graden. Nu is dat 2,3 graden. De natuur ligt dus zelfs nog ietsje boven fenologisch normaal. Maar vergeleken met de afgelopen twaalf jaar is het 1,5 graden kouder. Dat is lastig in de communicatie naar het publiek. Ik krijg daar voortdurend vragen over van journalisten.'

Maar de eerste helft van de winter was wel heel warm?

'Dat is het interessante aan deze winter. De hazelaar bijvoorbeeld heeft nog nooit zo vroeg gebloeid. De vroege soorten hebben van die warmte geprofiteerd. De vraag is nu: wat heeft de daaropvolgende kou voor gevolgen? Vliners reageren heel sterk op de temperatuur. Een deel van de vliners is actief geworden toen het warm was en moest daarna weer in ruste. Ik vrees dat die een klap gaan krijgen van de kou.'

Zijn er ook winnaars?

'Voor trekvogels pakt het mogelijk positief uit. Door de klimaatverandering is de lente steeds vroeger begonnen. Daardoor ontstond een mismatch met de komst van de trekvogels. De lange winter heft die mismatch dit jaar op.' **Ⓜ RK**

STELLING

'Veel vergadertijd zou kunnen worden bespaard wanneer de deelnemers het feit dat ze niets te zeggen hebben zwijgend tot uitdrukking zouden brengen.'

Hendrik-Jan Roest, promoveerde 14 maart in Utrecht

‘WAGENINGEN IS EEN STABIELE GROEIER’

- **Utrechts onderzoek: ‘Wageningen tweede biotechstad ter wereld’.**
- **Meer nationale dan internationale samenwerking.**

Wageningen is de op een na belangrijkste stad ter wereld voor de productie van nieuwe biotechnologische kennis. Dat stellen twee Utrechtse onderzoekers, die de publicaties in drie belangrijke biotijdschriften telden tussen 1986 en 2008. Daarmee stelden ze de concurrentiekracht van kennisregio's vast.

‘Ik was wel verrast dat Wageningen zo'n dominante stad is op het gebied van biotechnologie’, zegt onderzoeker Gaston Heimeriks,

een van de twee onderzoekers. Hij telde de publicaties in de tijdschriften *Biotechnology and Bioengineering*, *Biotechnology Progress* en *Journal of Biotechnology*. Van de Wageningse publicatie neemt de universiteit het grootste deel van de publicaties voor haar rekening, weet Heimeriks. Maar ook DLO en het bedrijf Keygene droegen bij aan de score van 353 Wageningse publicaties tussen 1986 en 2008. Alleen het Amerikaanse Cambridge, waar het MIT zetelt, produceerde de afgelopen 20 jaar meer nieuwe biotechnologische kennis. Die scoort 431 publicaties.

Heimeriks' onderzoek laat zien dat de kennisproductie verschuift van de ene naar de andere stad. Zo verliezen verschillende Ameri-

kaanse en Europese steden terrein en zien ze een sterke opkomst van Aziatische steden bij de ontwikkeling van biotechnologische kennis. Wageningen blijkt een stabiele groeier. ‘Wageningse onderzoekers zitten op onderwerpen die veel mogelijkheden bieden om op door te werken’, verklaart Heimeriks.

AMSTERDAM

‘Nieuwe kennis komt voort uit een voortdurende recombinate van ideeën’, verklaart de onderzoeker. ‘Daarom hebben steden met een brede en diverse kennisbasis veel perspectief. Verder zien we dat samenwerking met andere steden heel belangrijk is. Veel samenwerking gaat samen met meer groei.’ Ondanks het internationale profiel

van Wageningen, bleken Wageningse wetenschappers het meest samen te werken met Amsterdamers, gevolgd door onderzoekers uit Enschede, Zeist, Bilthoven, Delft en Ede. Pas daarna volgden wetenschappers uit Grenoble en Galway.

Dat de Wageningse biotechnologen vooral samenwerken met andere Nederlandse onderzoekers, is niet bijzonder, zegt Heimeriks. ‘De samenwerking is altijd lokaal geconcentreerd, dat is een universeel gegeven. Voor een goede samenwerking moeten onderzoekers elkaar echt *face to face* kunnen spreken en persoonlijk contact hebben, om ook de *tacit knowledge* te kunnen overbrengen.’ **AS**

OOK PLASTIC IN ZEEHONDENMAAG

- **‘Alarmerend dat een zichtjager zoveel rommel in zijn maag krijgt.’**

Zo'n 12 procent van de gewone zeehonden in de Noordzee heeft plastic in maag of darmen. Niet slecht voor de zeehond zelf, denken onderzoekers, wel alarmerend voor het milieu.

Masterstudente Elisa Bravo Rebolledo vond in de maaginhouden van 100 zeehonden 28 stukjes plastic; Totaal zo'n 3 gram. In 125 onderzochte drollen vond ze geen plastic. De monsters kwamen van zeehonden die in 2001 en 2002 *en masse* aanspoelden op Texel tijdens een heftige epidemie van het zogenaamde phocine distemper virus.

Onderzoeker Jan Andries van Franeker spreekt van een ‘zorgwekkend resultaat’. Niet omdat hij bang is dat individuele zeehonden (45-130 kilogram) last hebben van de minuscule plastic stukjes. Van Franeker is bezorgd over wat het

Maaginhoud. De zeehonden hebben er zelf geen last van.

resultaat vertelt over plasticvervuiling van het milieu: ‘Het is alarmerend dat zelfs een ‘zichtjager’ via omwegen zoveel rommel in zijn maag krijgt.’ Een zeehond jaagt namelijk op vis en krab en zal dus geen plastic met voedsel verwarren.

SIGNAALDIER

Wetenschappers zoeken momenteel nieuwe diersoorten om de plasticvervuiling mee te meten. In

haar kaderrichtlijn Mariene Strategie stelt de EU voor 2020 harde doelen voor minder vervuiling. Imares voert nu al metingen uit aan de hand van Noordse Stormvogels. Deze dragen in zo'n 95 procent van de gevallen plastic mee. Stormvogels komen echter alleen in het noorden voor, zodat er nog signaaldieren nodig zijn voor bijvoorbeeld de Middellandse en Zwarte Zee.

Volgens Franeker laat het on-

FOTO JAN ANDRIES VAN FRANEKER

derzoek van Rebolledo zien dat zeehonden daarvoor niet geschikt zijn. Daarvoor is er te weinig plastic in de magen aangetroffen. ‘We zitten hier in één van de meest vervuilde gebieden van Europa. Als je dan hier begint met ruim 10 procent wordt het moeilijk om verandering te meten, zeker in gebieden die veel minder vervuild zijn.’ De onderzoekers publiceerden hun onderzoek in het tijdschrift *Marine Pollution Bulletin*. **RR**

>> RESOURCE.WUR.NL

Online werd serieus meegedacht over oplossingen voor de **fietsfile** bij de Bornsesteeg. Reageerders betwijfelen bovendien of **goede cijfers** echt belangrijker zijn dan betrokkenheid. En natuurlijk was er nog een tweewekelijkse dosis **Idealis-bashing**. Kom meepraten.

Re:acties

ook voor mij heeft dit onderzoek naar de destructieve effecten van een varroa besmetting voor de bijensterfte zonder enige twijfel recht op...

Naar mijn mening is de oplossing die de basisschool-directeur schetst nog het meest haalbaar. Als je het college-rooster een half uurtje opschuift,...

Ze hadden gewoon niet die hele campus moeten bouwen, maar de universiteit gewoon door de hele stad moeten laten. Had een hoop...

Ook een mening? Mail je reactie naar resource@wur.nl

FIETSFILEREN

De dagelijkse fietsfile bij de Bornsesteeg is de Student Council een doorn in het oog. Tegen hun eigen polderinstincten in is het tijd voor actie. Deze week werd er geflyerd, gebrainstormd en gelobbyd.

Op de laatste actiedag leidde de Student Council fietsende studenten om naar de campus. **Marten** heeft zo zijn twijfels over de gevolgde route: 'Ik heb de alternatieve route via Dijkgraaf gereden en ik vond het zeker niet beter [...] dat verkeerslicht bij Dijkgraaf is echt belachelijk afgesteld. Na tien fietsers alweer naar oranje.' Ook het gebruikte afzetlint, vond hij maar gevaarlijk: 'Meerdere fietsers [liepen er] in vast.' Dan is de fietsfile toch nog veiliger, denkt hij. Andere reageerders brainstormen mee over oplossingen. De bouw van een tunnel vinden ze maar overdreven. 'Kan de WUR de colleges niet op verschillen tijden laten beginnen?' zegt **Pipo**. Hij stelt vijf tijdstippen voor: 'Is je verkeer door vijf gedeeld. Dit zou tegelijkertijd een oplossing zijn voor de file bij Cormet.' **Student** vindt het een creatief idee, maar merkt op dat een werkend rooster nu al lastig te maken is. **Marlies** is ook sceptisch, maar een versimpeld plan moet wel haalbaar zijn. 'Misschien dat twee tijden (half 9 en kwart voor 9) nog wel te doen zou zijn, zie ik zelf iig niet direct problemen in.' **Biker** denkt dat veel irritatie kan worden voorkomen met beter afgestelde stoplichten. Voor een structurele oplossing moet 'de gemeente samen met de WUR een goede verbinding leggen tussen centrum en campus.' Want er geldt hier één natuurwet: 'Studenten zijn lui en zullen altijd voor de kortste route gaan.'

HOGE CIJFERS, KLINKENDE MUNT

Niet bestuurswerk, maar hoge cijfers halen: Dat is het geheim voor een hoger salaris. Aldus promovenda Monique Bijker van de Open Universiteit. En ze heeft nog meer topadvies: 'Probeer in elk geval cum laude af te studeren'.

Antoon leest met scepsis over de conclusies: 'Volgens mij is het beste nog

steeds om en-en te denken. Een goede cijferlijst én nevenactiviteiten.' Hij ziet bovendien een ongerijmdheid. Bedrijven vertelden namelijk tegen Bijker dat wo'ers hun kennis moeilijk in de praktijk brengen. Misschien is een bestuursjaar dus hartstikke nuttig voor praktijkervaring. Andere reageerders komen met alternatieve verklaringen voor de uitkomsten. **Koen** denkt dat mensen die in besturen gaan andere types zijn. Na hun afstuderen besteden ze relatief meer tijd aan maatschappelijk engagement dan aan hun carrière en dus verdienen ze minder. **WJ** ziet nog weer een andere oorzaak-gevolg-relatie: 'Is het misschien ook niet zo dat mensen die hogere cijfers hebben al een bepaalde intelligentie of instelling hebben waardoor ze juist een hoger salaris krijgen.' Ook een idee hoe dit zit? Kom meediscussiëren. Waarschuwing: deze extracurriculaire activiteit heeft mogelijk negatieve gevolgen voor je latere salaris.

EEN EIGEN HUIS...

Begin dit collegejaar beloofde Idealis alle studenten op 1 mei onder dak te hebben. En met die belofte lijkt het goed te komen. Bij de oplevering van Rijnveste zijn waarschijnlijk alle 'daklozen' onder de pannen.

Welkom lieve mensen, bij ons tweewekelijkse rubriek Idealis-bashing. Fijn dat u er weer allemaal bent. Vandaag beginnen we met **Bezorgde oudere-jaars**, zegt u het maar: 'Nee, helemaal niks om trots op te zijn, Idealis, in mei pas een kamer hebben terwijl je al vanaf september hier elke dag les hebt is vreselijk kut.' Dan is hier **JL**: 'Ja, knap hoor. Een huurprijs die ruim 100 euro boven het gemiddelde ligt, in een complex dat afgezonderd in een hoekje van Wageningen ligt. Joe-pie, applaus voor idealis.' Vandaag sluit **WJ** af: 'Eerst hadden ze het streven om iedereen voor januari te huisvesten. Ben benieuwd of ze ooit nog terugkeren naar deze deadline. Het is toch SOCIALE huisvesting?' Fijn dat jullie er weer allemaal waren en we zien jullie weer over twee weken. *Good night and good luck.*

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Redactieadres

Akkermaalsbos 12, 6708 WB Wageningen (Actio, gebouw 116, bode 31). Postbus 409 6700 AK Wageningen. Secretariaat: Thea Kuijpers, resource@wur.nl. T 0317 484020 Website: resource.wur.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- drs. Gaby van Caulil (hoofdredacteur) gaby.vancaulil@wur.nl, T 0317 482997
- Rob Goossens (eindredacteur) rob.goossens@wur.nl, T 0317 485320
- ir. Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, T 0317 481723
- ir. Nicolette Meerstadt (webredacteur) nicolette.meerstadt@wur.nl, T 0317 488190
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs) linda.vandernat@wur.nl, T 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij) rob.ramaker@wur.nl, T 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, T 0317 481724

Vormgeving

- Hans Weggen, hans.weggen@wur.nl, T 0317 485272; basisvormgeving magazine: Nies & Partners bno Nijmegen

Freelance auteurs

Alexandra Branderhorst, Jeroen Bok, Stijn van Gils, Simone Herrewijn, ir. Yvonne de Hilster, Vita Hommersen, Milou van der Horst, Sander de Kraker, ir. Rik Nijland, Suzanne Overbeek, Pan Deli, ir. Astrid Smit, ir. Joris Tielens, Hoger Onderwijs Persbureau

Vertaling

Clare McGregor, Keen-Mun Poon, Clare Wilkinsen

Foto's

Guy Ackermans, Manon Bruininga, Bart de Gouw, Sjoerd Sijsma, Emma Teuling, Hoge Noorden

Illustraties

Petra van Berkum, Esther Brouwer, Miesjel van Gerwen, Merel de Graaf, Guido de Groot, Yvonne Kroese, Henk van Ruitenbeek

Redactieraad

ir. Martijn de Groot (voorzitter); ir. Marianne Heselmans, ir. Marco Hoffman, dr. ir. Patrick Jansen, Suzanne Jansse. redactieraad.resource@wur.nl

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, T 023-5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com Intern (gereduceerd tarief): Hans Weggen, T 0317-485272, hans.weggen@wur.nl

Uitgever

Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

Resource wordt gedrukt op papier uit verantwoord beheerde bossen.

Afgestudeerd.

Het is crisis. Bijna elke dag hoor je verhalen over geschrapte banen, bezuinigingen en aflopende contracten. Maar in hoeverre hebben afgestudeerde studenten last van die economische crisis? Is het onmogelijk om een baan te vinden of valt het eigenlijk wel mee met die slechte werkgelegenheid?

tekst: Milou van der Horst / foto's: Guy Ackermans

Het is waar, de vooruitzichten op de arbeidsmarkt zijn slechter dan een paar jaar geleden. Maar ook weer niet zo slecht als we soms denken. Dat zegt Silvia Blok, arbeidsmarktdeskundige bij het KLV Wageningen Alumni Network. Zij onderzoekt hoeveel afgestudeerden een baan vonden, en of dat op hun eigen niveau is.

Dat de invloed van de crisis tot nu toe meevalt, blijkt uit de resultaten van de enquête die elke afstudeerder invult op het moment dat hij of zij de bul ontvangt. Van degenen die in 2008 afstudeerden had 57 procent een baan toen ze van de Wageningse universiteit kwamen. In datzelfde jaar nog stortte de val van Lehman Brothers de financiële wereld in het onheil, en in 2010 barstte de schulden crisis

in Europa los. Toch had vier jaar later, in 2012, nog altijd 55 procent van de afgestudeerden een baan, een daling van slechts 2 procent.

Vergelijken we dat met de crisistijd van begin jaren negentig, dan lijkt de huidige crisis zelfs nauwelijks merkbaar. Toen lag het percentage afstudeerders dat direct een baan vond onder de 40 procent. Pas rond de eeuwwisseling was het opgekropen naar 50 procent. Kortom: 55 procent is niet slecht en je mag zelfs concluderen dat Wageningers zich prima staande houden in de recessie.

GRAAG WILLEN WERKEN

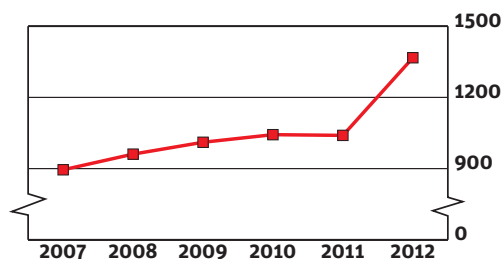
Toch is dat volgens Blok ook weer niet helemaal waar. Want kijk je naar het niveau waarop afgestudeerden een baan vinden, dan blijkt daar wel degelijk een forse verschuiving gaande te zijn. Van de afstudeerders die in 2008 direct een baan vonden, kon 61 procent aan de slag op zijn of haar niveau. In 2012 is dat percentage met een kwart gedaald tot 46 procent. Dus Wageningers willen graag werken, hoe dan ook. Desnoods maar op een lager instapniveau. Daarin laat de crisis zich wel degelijk voelen.

Daarnaast zijn er grote verschillen tussen de opleidingen, signaleert Blok. In 2011 deed een afstudeerder van de master Food Technology er gemiddeld 1,1 maand over om een baan te vinden. Voor studenten met een diploma International Development Studies lag dat gemiddelde aanzienlijk hoger: op 3,9 maanden.

Dat zijn de cijfers. Maar hoe gaat het er in werkelijkheid aan toe op die arbeidsmarkt voor afgestudeerden? En welke keuze maak je daarin als Wageningse afgestudeerde? Blijf je zoeken naar de ideale baan? Verlaag je je eisen? Of ga je gewoon helemaal wat anders doen? **R**

MEER AFSTUDEERDERS

Sinds het begin van de economische crisis in 2007 is het aantal studenten landelijk fors toegenomen. Geen baan? Dan maar studeren, zo leek het devies. Die trend werd vorig jaar voor het eerst duidelijk zichtbaar in de uitstroomcijfers. Het aantal uitgereikte masterdiploma's in Wageningen

steeg met ruim 30 procent ten opzicht van het jaar ervoor (zie grafiek). Daarbij speelt overigens ook

het (eenmalige) effect van de inmiddels weer ingetrokken langstudeerboete mogelijk een rol.

Wat nu?

‘Ik ben best gelukkig met dit leven – ook al moet ik erg vroeg beginnen. Ik heb geld om leuke dingen te doen en heb tijd over voor mijn hobby’s’

‘Soms denk ik dat het nooit meer iets wordt’

Sjoerd de Beer studeerde drie jaar geleden af als aquatisch ecooloog. Hij wilde graag werken, maar het vinden van een baan bleek een lastige opgave te zijn, ook al was hij al een half jaar voor zijn afstuderen op zoek gegaan. Sjoerd verzuurde talloze sollicitatiebrieven maar kreeg vaak niet eens een ontvangstbevestiging. Ondertussen leefde hij van een uitkering. ‘Omdat ik nog weinig gewerkt had, kwam ik direct in de bijstand. Daar had ik een dagtaak aan. Ik moest voor de bijstandsuitkering minimaal vier keer per week solliciteren. Daarnaast moest ik regelmatig langs bij uitzendbureaus en reageren op vacatures die de gemeente me toestuurde, het liefst binnen twee uur.’

Sjoerd besloot een bijbaan te zoeken. Zo kwam hij terecht bij BLGG AgroXpertus, een onderzoekslaboratorium gericht op landbouw. Het werk van Sjoerd is productiewerk, maar zo vreselijk vindt hij het niet. ‘Thuis zitten is het meest vervelende wat er is: op een gegeven moment komen de muren op je af. Ik ben best gelukkig met dit leven – ook al moet ik erg vroeg beginnen. Ik heb geld om leuke dingen te doen en heb tijd over voor mijn hobby’s.’

Sjoerd zoekt nog steeds naar iets beters ook al gaat zijn motivatie hard achteruit. ‘Er zijn bijna geen vacatures en als ik reageer hoor ik niks. Ik heb zes keer een sollicitatiegesprek gehad, maar telkens werd ik het niet. Mijn hoop op het vinden van een baan wisselt. Soms denk ik dat het nooit meer iets wordt.’

‘Een krappe arbeidsmarkt draagt bij aan creatief denken, efficiënt werken en het aangaan van nieuwe uitdagingen’

‘Een tuinderij runnen is hard werken’

Linde Swart haalde in 2009 de bachelor Bodem, water en atmosfeer. Ze begon aan de master Climate Studies, maar dat vond ze veel te theoretisch. ‘Ik wilde praktisch bezig zijn.’ Ze stopte met haar studie ging een jaar op een boerderij werken om te kijken of dat wat voor haar was. Vervolgens begon ze de studie biologische landbouw in Dronen, op mbo-niveau. Voor haar stage kwam ze terecht bij Tuinderij de Stroom in Hemmen, vlakbij Randwijk. Dat ging zo goed dat de twee meiden die het bedrijf runden Linde vroegen vennoot te worden. ‘Dat was een mooi aanbod, want in de biologische landbouw is moeilijk werk te vinden. Grond is duur en je hebt geld nodig om een eigen bedrijf op te zetten.’ Ze nam het aanbod aan. Nu brengt ze elke week driehonderd groentetassen rond, waaronder dertig tassen bij het Wageningen Environmental Plat-

form. Daar kunnen studenten de zogenoemde *veggiebag* kopen, met vijf verschillende seizoensgroenten.

Een tuinderij runnen is hard werken, zegt Linde. ‘Vooral in de zomer maak ik lange dagen, want dan groeit en bloeit alles en moeten we onkruid wieden.’ Het mooiste van haar werk vindt ze de variatie. ‘Het ene moment sta ik sla te oogsten, het andere moment ben ik met de website bezig. Het is uitdagend om een eigen bedrijf te hebben.’

Ze haar academische studie afrondde met een opleiding op mbo-niveau, stuitte in haar omgeving soms op onbegrip. ‘Veel mensen vonden het zonde. Maar ik zie dat anders. Werken als ondernemer vraagt enorm veel van je. Je moet alles in de gaten houden, alles zelf doen en zelf uitzoeken. Je hebt er discipline voor nodig en energie hebben om meer te willen geven dan een gewone baan.’

‘Ik volg mijn hart’

Jornt van Zandbergen studeerde in november vorig jaar af bij Voeding & gezondheid. In plaats van naar een baan te zoeken maakte hij een andere keus: hij ging een opleiding volgen tot muziekproducent. Hoewel Voeding en Gezondheid een breed scala aan banen biedt, zag hij toch veel oud-studiegenoten die moeilijk aan een baan konden komen en daardoor in een andere sector hun geluk gingen beproeven. ‘Dat wilde ik niet afwachten, daarom ben ik al tijdens het afronden van mijn master begonnen aan de opleiding tot Music Producer in Utrecht.’

Jornt speelde tijdens zijn studie al in een band en was daarnaast veel met muziek bezig. De beslissing om er beroepsmatig mee verder te gaan is deels te danken aan zijn vader. Jornt: ‘Mijn vader is onlangs overleden. Op zijn ziektebed zei hij tegen mij: “Ik heb 42 jaar gewerkt voor een pensioen dat ik nooit zal ontvangen. Volg je hart en word heel goed in datgene waar je passie ligt.” Dat advies heb ik ter harte genomen. Ik volg nu mijn hart, en dat is muziek.’

De crisis heeft wat Jornt betreft dus ook haar positieve kanten. ‘Een krappe arbeidsmarkt draagt bij aan creatief denken, efficiënt werken en het aangaan van nieuwe uitdagingen. Ik zie het als een geweldige kans om mijn eigen bedrijf te starten.’

FOTO: STUDIO WISSELOORD

‘Ze moeten denken dat ze je nodig hebben’

Koen Verhoeven kon twee weken na het afronden van zijn master Landschapsarchitectuur al aan de slag bij een Boomtechnisch adviesbureau. Daar voert hij boomcontroles uit en maakt hij kaarten. Hoe kon het dat Koen al zo snel een baan had? ‘Ik ben gewoon naar een bedrijf toe gestapt en heb gevraagd: “Kan ik bij jullie werken?” Je moet het zo kunnen brengen dat het bedrijf ervan overtuigd raakt dat ze je nodig hebben. Ik heb hen duidelijk kunnen maken dat ik van waarde kon zijn. Zo was er bij mijn werkgever niet de kennis om met bepaalde programma’s te werken waar ik wel mee overweg kan. Het hielp ook dat ik jarenlang bijbanen heb gehad in mijn vakgebied, zoals bij een hovenier en de gemeente.’

Verder is het volgens Koen belangrijk dat je eisen niet al te hoog zijn. ‘Je moet niet meteen een topsalaris verlangen. Zeker in deze tijd mag je blij zijn dat je een baan hébt.’ En de sociale media zijn uiteraard belangrijk. Koen: ‘Ik denk dat het helpt om op LinkedIn te zitten. Als je kunt laten zien dat je actief bent, dat je veel ervaring hebt, zal dat allicht wat uitmaken.’

HEMELWATER

Kan zo'n fluwelen baret wel tegen de regen? Waarschijnlijk ziet zo'n hoogleraar in toga er dan al gauw ietwat treurig uit. Daarom heeft de universiteit voor de traditionele groepsfoto tijdens de lustrumdies op 15 maart gelukkig voor voldoende paraplu's gezorgd om het cortège te beschermen tegen het hemelwater. Achteraan staan de Wageningse hoogleraren, vooraan voornamelijk gasten van buiten, waaronder rectores magnifici van andere universiteiten, drie eredoctoren en speciale gast Louise Fresco. Als de fotograaf er klaar voor is worden de paraplu's gedisciplineerd verzameld en buiten beeld gebracht. Even lachen, en daarna weer gauw naar binnen. Brr. RG, foto's Bart de Gouw

Gezonde voeding heeft

We hollen van het ene naar het andere voedselschandaal. Tijdens de diesrede pleitte Louise Fresco – internationaal gerespecteerd landbouwdeskundige – daarom voor mondiale regels voor de vleesproductie. Ook ziet ze in een gezond en duurzaam dieet een grotere uitdaging dan ‘meer tonnen per hectare’.

tekst: Albert Sikkema & Roelof Kleis / **foto's:** Bart de Gouw

Uit de rede: ‘Elke generatie leert van eerder gemaakte fouten. Elk tijdperk bouwt voort op fouten en nieuwe inzichten. Dit gebeurt op elk maatschappelijk terrein, van medicijnen en energie tot het thema van vandaag: voedsel. Je zou onze geschiedenis kunnen herschrijven als een continue cursus van correcties.’

Het leerboek wordt voortdurend herschreven. Wat moeten we vandaag corrigeren?

‘In het algemeen hebben we ons niet gerealiseerd dat er negatieve effecten waren aan het gebruik van hulpbron-

nen. Het loont om te vervuilen omdat de vervuiler niet betaalt. Eigenlijk speelt dat op alle terreinen. Als je auto rijdt, wordt je niet individueel afgerekend op je uitstoot van broeikasgassen. Fabrieken kunnen nog steeds allerlei dingen lozen. De beste manier om onszelf te dwingen om kringlopen zoveel mogelijk te sluiten, is het principe opvoeren van de vervuiler betaalt.

Punt is dat we op dit moment niet echt een systeem hebben waarbij de duurzame optie er voortdurend als beste uitkomt. We hebben bijvoorbeeld geen systeem van btw-differentiatie tussen wat zo duurzaam mogelijk is geproduceerd en wat niet. Daar zit heel veel ruimte voor de overheid om iets te doen.’

Louise Fresco tijdens lezing
in de Wageningse biblio-
theek, 14 maart.

regels nodig

‘Een tweede noodzakelijke revisie gaat over het concept van voedselzekerheid. Nu de overgrote meerderheid van de wereldbevolking toegang heeft tot voldoende calorieën, wordt het tijd om het over de kwaliteit van het gehele dieet te hebben. Ik stel een nieuwe uitwerking van het begrip voedselzekerheid voor, zodat het ook voedselveiligheid en een gezond voedingspatroon omvat. Zo ontstaat een eenduidig kader voor verantwoorde productie en consumptie. Ik roep regeringen op om nationale strategieën te ontwikkelen om de beschikbaarheid en veiligheid van gezonde diëten te bevorderen.’

Hoe moet zo'n strategie er uit zien?

‘Elk land moet zijn eigen strategie ontwikkelen. Neem een land als Indonesië met zijn snel groeiende middenklasse. Die mensen gaan allemaal volgens een westers patroon eten. Veel zoete broodjes, croissants en dat soort dingen met hoge suiker- en zoutgehaltes. Daarbij drinken ze veel frisdranken. Daarnaast heb je landarbeiders in ontwikkelingslanden. Die krijgen nauwelijks genoeg calorieën binnen, mogelijk net voldoende eiwitten, maar

zeker onvoldoende vitaminen en mineralen. Ik zou dus beginnen met een differentiatie van de bevolking en vervolgens per groep kijken wat er precies nodig is. Het tekort aan vitamine A kun je bijvoorbeeld aanvullen met pillen of door te stimuleren dat er meer groente wordt verbouwd.’

En dichter bij huis?

‘Wat willen we stimuleren bij jonge kinderen? In Engeland is schoolvoeding, het model met Jamie Oliver, heel succesvol. Willen we dat in Nederland ook? In veel Nederlandse scholen staan nog steeds allerlei snoep- en frisdrankautomaten. We maken ons wel zorgen om drugs in de buurt van scholen, maar niet om wat er op die scholen allemaal verkocht wordt. Kinderen mogen van mij best een keertje een snickers eten. Dat is niet erg. Maar het is wel erg als ze elke dag hun brood weggooien en daarvoor in de plaats een snickers kopen.

Dit jaar organiseren WHO en FAO, voor het eerst in 25 jaar, samen een conferentie over voeding. Die conferentie kan een strategie formuleren, een format ontwerpen, maar de uitvoering hoort tot de soevereiniteit van een land. Bij mijn weten is er geen land ter wereld dat hiermee

LOUISE FRESCO (Meppel, 1952)

1986 promotie tropische plantenteelt Wageningen

1990 hoogleraar Plantarische productiesystemen Wageningen

1997 Onderzoeksdirecteur FAO, daarna assistent directeur-generaal van de FAO

2006 Universiteitshoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam

Fresco is columniste bij NRC Handelsblad en schreef negen niet-wetenschappelijke boeken, waaronder ‘Nieuwe Spijswetten’ en ‘Hamburgers in het paradijs’. Ze is lid van de KNAW en de SER, commissaris bij de Rabobank, bestuurslid bij Unilever en ‘honorary professor’ in Wageningen

Diesrede in de Junushoff. 'Ik stel voor dat het begrip voedselzekerheid voortaan ook voedselveiligheid en een gezond voedingspatroon omvat.'

**'In ons land
heerst het
gevoel dat
kleinschalig
goed voor de
natuur is en
moreel beter'**

zelfs maar een begin heeft gemaakt. Dit is echt een toevoeging aan het begrip voedselzekerheid.'

U legt de nadruk op voedselkwaliteit. Is het gebrek aan voedsel niet een veel groter probleem?

'Natuurlijk moet er meer voedsel geproduceerd worden. Er komen in de toekomst nog twee miljard monden bij die we moeten voeden. En van de huidige zeven miljard bewoners zijn er grofweg twee miljard die niet genoeg van alle nutriënten binnenkrijgen. Maar dat zie ik niet als een onoplosbaar probleem. Echte honger komt eigenlijk alleen maar voor in noodsituaties, in landen die door oorlog of natuurrampen totaal ontwricht zijn. In de rest van de situaties waarin onvoldoende geconsumeerd wordt, is het vooral een kwestie van koopkracht en niet van productie. Arme mensen zijn arm omdat ze zich buiten de economie bevinden. Dat los je op door ze werk te geven, door economische groei te scheppen. Na jaren de nadruk gelegd te hebben op calorieën en tonnen per hectare moet de nadruk nu verschuiven naar een evenwichtig dieet dat duurzaam wordt geproduceerd.'

'We moeten verkennen waar we de voedselproductie kunnen intensiveren, waar we het moeten stimuleren of juist vermijden. De arbeid in de landbouw wordt schaars, de boerenstand vergrijsd. Als we het aanbod van agrarische producten aan de groeiende steden willen vergroten, dan hebben we slimme vormen van mechanisatie nodig, zowel groot- als kleinschalig, en moeten we de arbeidsproductiviteit van de boeren verhogen met ICT. Dit betekent dat de 500 miljoen kleinschalige boeren ondersteuning nodig hebben om ondernemer te worden, zodat ze kunnen ontsnappen aan hun bestaan als zelfvoorzienende boer met lage opbrengsten. Small is not always beautiful.'

Weg met de kleine boeren, lang leve de intensivering.

'Natuurlijk ben ik niet tegen kleine boeren, ik weet uit eigen ervaring hoeveel respect zij verdienen. Juist daarom hebben ze recht op een goede toekomst en op technologie en beleid die het hen mogelijk maken

ondernemer te worden. En dat willen ze ook bijna allemaal.

Er bestaan veel misverstanden over intensivering. Ik ben voor intensivering waar het kan, maar intensivering is geen doel op zich. Het gaat mij altijd om het zo goed mogelijk gebruik maken van hulpbronnen. Inefficiënte landbouw op goede gronden is zonde. In ons land heerst het gevoel dat kleinschalig goed voor de natuur is en moreel beter. Er is geen boer die altijd maar met zijn handen in de klei wil werken als er ook alternatieven zijn.'

Hoe maak je ondernemers van kleine zelfvoorzienende boeren?

'Een hele grote hindernis op dit moment zijn de slecht werkende markten. In Afrika staan mensen dagenlang met hun product langs de kant van de weg in de hoop dat er een vrachtwagen langs komt die het wil kopen en naar de stad wil brengen. In dat geval is het oude coöperatieve model een hele grote verbetering. Dan huur je met zijn allen een vrachtwagen en breng je de spullen in één keer naar de markt.

Een aantal van die kleine boeren zal geen opvolger hebben. Dat is geen drama, als je de rest maar kunt stimuleren om zo goed mogelijk te produceren. Het in stand houden van mensen die met de hak en gebogen rug het land bewerken, vind ik echt onmenselijk. Ik begrijp niet dat er nog mensen zijn die dat idealiseren.'

'Maar het meest urgente vraagstuk op dit moment is de beschikbaarheid van dierlijke eiwitten. Sinds 1950 is de veestapel in de wereld met een factor 5 gegroeid en de vraag naar dierlijke eiwitten zal verdubbelen in de komende twintig jaar. Daarbij is er toenemende zorg over de voedselveiligheid. We worden schijnbaar voortdurend geplaagd door voedselschandalen, van melamine in Chinese melk tot illegaal paardenvlees, E. coli en Salmonella. Hoewel ons voedsel veiliger is dan ooit, wijzen deze incidenten op structurele zwaktes in de productieketen. De problemen komen vaak voort uit ontoereikende wetgeving, slechte handhaving en zelfs fraude. Daarom moet er naar mijn mening een internationaal verdrag komen op het gebied van dierlijke productie en eiwitten dat de regels vastlegt voor verantwoorde en duurzame productiemethoden.'

Wat mankeert er aan de vleesmarkt?

'Productieketens zijn steeds ingewikkelder geworden. Er wordt ontzettend geconcentreerd, de marges zijn klein. De druk is heel groot en dat leidt tot opportunistisch gedrag en een soort anonimiteit in de keten. Dat concurreren op prijs heeft twee effecten: de kans op fraude neemt toe - je krijgt paardenvlees voor rundvlees - en het ontbreekt aan een prikkel voor de leveranciers om goede kwaliteit te leveren. Het gaat alleen over prijzen en niet over loyaliteit en lange-termijn contracten. Dat moet veranderen. De industrie heeft er baat bij om dit aan te pak-

'Na jaren de nadruk gelegd te hebben op calorieën en tonnen per hectare moet de nadruk nu verschuiven naar een evenwichtig dieet dat duurzaam wordt geproduceerd'

ken. Los daarvan is mijn grootste zorg dat er dubbele standaarden ontstaan op gebied van dierenwelzijn en arbeidsomstandigheden. Wij willen hier geen megastallen maar laten ze wel ergens anders bouwen. Als daar de zaak niet goed wordt gecontroleerd en nageleefd, dan krijg je dubbele standaards. Dat is riskant voor de consument, hier en elders. We moeten zorgen voor een gelijk speelveld.'

Wereldwijd gelijke normen voor dierenwelzijn, dat is toch onbegonnen werk?

'Dat vind ik fatalistisch gedacht. Als je twintig jaar geleden had gezegd dat we zouden spreken over een wereldwijd akkoord over het klimaat had ook niemand het geloofd. Sommige dingen moet je op wereldniveau regelen. Een wereld van twee snelheden, van twee normen, opent de deur voor zwarte-marktpraktijken. We kunnen toch beginnen met een minimumpakket? De eerste stap is dat je überhaupt met zijn allen erkent dat er een probleem is.

In Shanghai bijvoorbeeld zitten ontzettend grote kippenbedrijven gewoon tegen woonwijken aan, zonder fysieke barrières tussen de verschillende eenheden. Als daar een besmetting uitbreekt, zit het gelijk in honderduizenden kippen. Dat is met name riskant bij ziekten die van dier op mens kunnen overgaan. Besmettingsgevaar met deze zoönosen is iets dat geen land zich kan permitteren en dat kun je niet aan de markt overlaten.'

Hoe krijg je al die landen, met allerlei opvattingen over welzijn, zover dat ze afspraken maken?

'Je krijgt eerst natuurlijk een verdrag of overeenkomst waarmee de principes worden vastgesteld. Duurzaam en veilig zijn daarbij de twee sleutelwoorden. Je moet duurzaamheid erbij pakken, omdat je anders de situatie krijgt dat er nog steeds een ongelijk speelveld is, dat landen toch heel slordig met water, chemicaliën en de uitstoot van broeikasgassen omgaan. Dus eerst een akkoord dat er inderdaad een probleem is. Daarna moet je richtlijnen vaststellen en op den duur moet je dan naar afspraken toe. Landen kunnen afspreken: wij willen met zijn allen dezelfde normen. En dan is het aan de private sector om te zeggen: dat gaan we implementeren. Bij wet kun je natuurlijk afdwingen hoe de sector zich moet gedragen.'

Bachelors in het ENGELS?

Alle Wageningse masters zijn al in het Engels, maar er gaan stemmen op om ook de bacheloropleidingen voortaan volledig in het Engels te geven. Dat zou een stimulans zijn voor het internationale karakter van de Wageningse universiteit. Is het een goed idee om de bachelor helemaal in het Engels te geven?

tekst: Jeroen Bok / illustratie: iStock

Alexander Dank

Eerstejaars oriëntatiejaar Life Sciences

‘Ik vind het wel een goed idee. **Nu krijgt je soms les in het Nederlands, terwijl de stof in het Engels is.** Je kan het beter óf in het Engels doen, óf in het Nederlands. Dat is ook beter dan eerst met Nederlands te beginnen, en dan langzaam op Engels over te stappen. Als studenten denken dat ze nog niet goed genoeg Engels kunnen voor ze komen studeren, dan kun je die ook een cursus Engels aanbieden. Daar loop je op een gegeven moment toch tegenaan. Ik merk zelf ook wel dat ik meer moeite heb om informatie te filteren uit Engelstalige boeken. Misschien dat daar in de eerste periode wat meer begeleiding bij gegeven zou kunnen worden.’

I-Hui Lin

Masterstudente Leisure, tourism and environment, uit Vietnam

‘Ja, ik vind dat alle bachelors in het Engels moeten zijn. Bij de toerismegroep, waar ik mijn master doe, is de bachelor al in het Engels. Ik merk dat deze bachelorstudenten al heel goed kunnen communiceren met masterstudenten. Het wordt dan ook makkelijker voor bachelorstudenten om alvast mastervakken te volgen, wat sommigen graag willen. **Als Wageningen Universiteit nog internationaler wil worden, zou dit een goede manier zijn om meer buitenlandse studenten aan te trekken.** Hoewel ik zelf voor een Engelstalige bachelor eerder naar Engeland of Amerika ge-

gaan zou zijn, omdat het makkelijker is om je Engels te verbeteren als iedereen om je heen ook Engels praat.’

Sjors Bijen

Masterstudent Development and Rural Innovation

‘**Ik ben tegen.** Veel middelbare scholieren die net van de middelbare school afkomen zijn nog te slecht in Engels om gelijk helemaal om te schakelen. Ik was zelf totaal geen held in Engels en was maar wat blij dat ik in het begin hier aan de universiteit colleges in het Nederlands kreeg. Je moet studenten een beetje de tijd geven om te wennen aan hun nieuwe leven. Ze komen toch al steeds meer onder druk te staan door nieuwe regeltjes van de overheid. Je maakt gaan studeren zo alleen maar nog ontoegankelijker. Het moet niet zo zijn dat alleen een elite clubje dat al goed Engels kan gaat studeren. Ik moet wel zeggen dat de boeken wat mij betreft wel allemaal in het Engels kunnen, dan wennen de studenten daar alvast aan, maar **de complete bachelor in het Engels? Nee, zeker niet.**’

Svenja Mielke

Eerstejaars Internationale Ontwikkelingsstudie, uit Duitsland

‘Ik denk dat het voor internationale studenten, zoals ikzelf, makkelijker is om meteen in het Engels te beginnen. Vanuit internationaal perspectief is het ook goed. Als je beter Engels kunt, ga je misschien eerder naar het buitenland om daar een master te doen. Aan de andere kant, **met een En-**

gelse bachelor zou ik helemaal geen Nederlands meer spreken, omdat het dan niet nodig is. Waarschijnlijk gaan er wel meer Duitsers naar Nederland voor een Engelstalige bachelor. Maar als je als Duitser nu voor Wageningen kiest, is dat omdat je er ook écht wil studeren. Anders kun je het niet opbrengen om voorafgaand aan je studie een intensieve zomercursus Nederlands te volgen. Bij een Engelse bachelor zullen internationals ook nog meer gaan samenklitten.'

André van Lammeren

Doceert o.a. plantkunde vakken voor eerstejaars

'Alle voor- en nadelen tegen elkaar afwegende, neig ik naar het behoud van het Nederlands als voertaal in de bachelor. In ieder geval in het eerste jaar. Een voordeel van een compleet

Engelstalige bachelor is dat er meer buitenlandse studenten op af komen. Een ander voordeel is dat veel leerboeken al in het Engels zijn, zodat les en leerstof elkaar beter aanvullen. Bovendien komt er dan ook meer uniformiteit in de hele bachelorfase. Het doet er niet toe waar je vandaan komt, je spreekt elkaar overal op dezelfde manier aan.

Nederlandse studenten kunnen echter ook afgeschrikt worden als ze meteen alles in het Engels moeten doen.

Een overgangsjaar helpt studenten te wennen aan het academische Engels. Een ander nadeel is dat studenten zich de Nederlandstalige vaktermen niet meer eigen hoeven te maken. Als je meteen op Engels overschakelt, kennen studenten straks alleen nog het Engelse jargon. Dat bemoeilijkt communicatie naar leken, en dat zou ervoor kunnen zorgen dat de universiteit verder van de maatschappij komt te staan. Je moet je dan ook afvragen wat je wint bij een overstap naar het Engels.'

The Independents

‘IK BLIJF LIEVER BIJ MIJN EIGEN MENING’

Wie aan de studentenraad denkt, denkt al gauw aan de grootste partij, VeSte. Maar de raad telt ook drie onafhankelijke leden. Shaoyang, Yingying en Miao zoeken opvolgers. ‘Dit is het beste kanaal om voor je belangen op te komen.’

FOTO GUY ACKERMANS

Miao (links) en Yingying zijn op persoonlijke titel lid van de studentenraad. De derde ‘independent’, Shaoyang, kon door omstandigheden niet op de foto.

‘Ik wist niet dat ik een keus had’, vertelt Shaoyang. Hij wilde dolgraag in de studentenraad en dacht dat dat alleen via VeSte kon. Daarom sloot de masterstudent uit China zich bij die partij aan. Maar al snel bleken er verschillen van inzicht te zijn. Zijn landgenote Yingying zat in hetzelfde schuitje en samen stapten ze uit de partij. Samen met de eveneens Chinese Miao, die als eenling in de studentenraad begon, vormen ze nu een vaste overleggroep, ‘Independent members’.

De drie zijn erg blij met hun onafhankelijke positie, hoewel het soms lastig is om tegen een grote partij op te boksen. ‘Een partij vormt buiten de officiële vergaderingen om een standpunt, de leden stemmen vaak hetzelfde. Als lid moet je je daaraan onderwerpen’ legt Yingying uit. ‘Ik blijf liever bij mijn eigen mening.’ Buiten de vergaderingen sparren de drie met elkaar, maar in de raad hebben ze een eigen stem.

In mei zijn de verkiezingen voor de studentenraad van volgend jaar. Voor studenten een kans om invloed uit te oefenen op de plannen van de universiteit. De studentenraad vergadert elke drie maanden met rector magnificus Martin Kropff. De studenten wordt dan om advies gevraagd en kunnen zelf ideeën aandragen. Bij sommige maatregelen is hun instemming vereist. De Independents zijn hard op zoek naar opvolgers voor deze

klus. Niet om hun politieke kleur te verdedigen, want die hebben ze niet. ‘We zoeken praktische oplossingen’, zegt Shaoyang. ‘We gaan voor het beleid dat het beste uitpakt voor de grootste groep studenten’, vult Yingying aan. De onafhankelijke leden hebben geen specifieke achterban waar ze rekening mee houden. Maar hoe weten kiezers dan waar deze leden voor staan? ‘Een nieuw onafhankelijk lid moet voor zichzelf zijn standpunten bepalen’, legt Miao uit. ‘Voor de verkiezingen moet hij zijn prioriteiten duidelijk maken, en daar campagne voor voeren.’

KLACHTEN

De vraag waarom een student zijn studie een jaar zou staken voor dit werk is snel beantwoord. ‘Via internationale studentengroepen hoor ik veel klachten over de universiteit’, vertelt Yingying. ‘De studentenraad is het beste kanaal om direct invloed uit te oefenen. Als je die kans niet pakt, verlies je de mogelijkheid om het verschil te maken.’

Bovendien leer je enorm veel van zo’n jaar in de studentenraad,

vinden ze. Zo hebben ze talloze workshops gevolgd, over *time management*, effectief vergaderen, interculturele communicatie.

En ze zijn trots op hun concrete resultaten. Zo gaat de universiteit serieus aan de slag met het plan voor een International Desk. Buitenlandse studenten kunnen daar het hele jaar door terecht met praktische vragen’, vertelt Yingying trots. ‘Wij hebben dat als studentenraad mooi op de agenda gezet.’

Miao kijkt uit naar de komende maanden. Daarin gaat ze met de raad hard werken aan plannen voor een digitaal museum over Wageningen University op internet. ‘Het idee is om een historisch overzicht te maken, met boeiende verhalen en mijlpalen’, vertelt ze. ‘Een kanaal waarmee de universiteit haar imago kan vormen. Leuk voor toekomstige studenten, en voor ons om straks terug te kijken op onze tijd hier.’ Maar Miao weet ook dat dit een idee is voor de langere termijn, dat door opvolgers concreet moet worden vormgegeven. Wil je dit stokje van hen overnemen? Opgeven kan tot en met 4 april via yingying.zhang@wur.nl. **NM**

CAFÉ OP DE CAMPUS

Wie? Jenno Ringersma

Wat? Lid van de Orioncommissie

Waarom? De commissie bepaalt de invulling van het studentencafé in Orion samen met cateraar OSP

Wat voor een plannen hebben jullie voor het café?

‘We hebben zat ideeën. Het studentencafé moet heel gezellig worden, een soort Starbucks, waar je de hele dag door relaxed kunt loungen of na college rustig een biertje kunt drinken. Je moet er borrels en bestuurswissels kunnen organiseren en we hebben het ook gehad over pubquizzes en bandjes die af en toe zouden kunnen optreden.’

Zal het café de hele dag geopend zijn?

‘Ja, maar het is een beetje de vraag waar we de nadruk op leggen. Richten we ons vooral op het einde van de dag, of gaan we de activiteiten spreiden over de hele dag? Waarschijnlijk kunnen studenten er tot een uurtje of acht terecht, daarna zouden we concurreren met cafés in het centrum. Volgens mij zijn daar ook afspraken over gemaakt tussen gemeente en universiteit.’

Gaan jullie het café ook zelf runnen?

‘Als het aan ons ligt wel. Maar het is al duidelijk dat OSP de regie in handen heeft. Zij zorgen dat er getraind personeel is en beheren het budget, dus het is nog even afwachten hoeveel vrijheid we krijgen. Ik verwacht niet dat OSP alles aan ons overlaat. En dat is zeer begrijpelijk, aangezien zij verantwoordelijk worden gehouden door de universiteit als ze bijvoorbeeld hun klanttevredenheidsscore niet halen.’ **LvdN**

‘Studenten rijden je gewoon van de sokken’

Studenten moeten veilig en zonder file naar de campus kunnen fietsen, vindt de studentenraad. Met een flyeractie wezen ze studenten vorige week op alternatieve routes.

Elke dag voor de eerste colleges verschijnt er een fietsfile bij de Bornsesteeg. En dat is gevaarlijk: studenten blokkeren fietspaden, rijden door rood of gaan tegen het verkeer in. ‘Mensen zijn eigenlijk verbaasd dat er nog geen ergere ongelukken zijn gebeurd,’ vertelt Anneriek Simons, lid van de studentenraad. En die opstoppen worden alleen maar langer. Komende mei opent Orion en komen studenten naar de campus die nog studeren op de Dreijen.

Vorige week flyerden de raadsleden daarom op weg naar de campus. Ze hopen dat studenten vaker andere routes kiezen en niet als één golf over de Bornsesteeg komen. Als alternatief noemen ze het kronkelige pad achter de Bongerd dat via het Thymospad bij Orion uitkomt. Bovendien is er het – ietwat verborgen – klinkerpad achter Dijkgraaf dat langs instituut Rikilt de campus op leidt. Braveriken die tijdens de actie al de laatste route kozen, kregen van de raadsleden lampjes of een zadelhoes.

HERSENSCHUDDING

Op de rotonde van de Roosevelt-

FOTO: BART DE GOUW

Leerlingen van basisschool De Tarthorst vragen passerende studenten om aandacht voor hun veiligheid.

weg protesteerden de kinderen van basisschool De Tarthorst mee. Opgesteld langs de weg juichten ze studenten toe die braaf rechtdoor fietsten. In de Tarthorst zelf deelden ze flyers en stickers uit. ‘We zijn met zoveel mogelijk kinderen’, vertelt schooldirecteur Ben van de Berg. Hij hoopt dat de omgeving veiliger zal worden: ‘Sinds de campus er is, komen er honderden stu-

denten door de buurt. Zij zijn veel groter en dus zijn onze kinderen kwetsbaar.’

Ook de ouders staan achter de actie. ‘De studenten rijden je hier gewoon van de sokken,’ zegt Willemien Pfeiffer. ‘Ze kijken niet uit en het interesseert ze niet eens.’ Haar zoon Jamie kan meepreten over de onveiligheid. ‘Twee jaar geleden is hij aangereden door een studen-

te,’ zegt Pfeiffer. ‘Toen is hij met een ambulance weggebracht. Hij had een hersenschudding en moest een dag in het ziekenhuis blijven.’ Wijkagent Alex de Wit beaamt dat er vanuit de buurt veel klachten komen. Hij hoopt dat de actie nu een kleine bijdrage kan leveren: ‘Het zou al heel mooi zijn als 10 procent straks omrijdt.’ **RR**

‘Niet alleen nemen, ook geven’

Met vrijwilligerswerk voor de lokale gemeenschap van Wageningen willen internationale studenten iets terug doen voor het land waar ze te gast zijn.

Schilderen, schuren en zagen. Een stuk of twaalf internationale studenten waren 16 maart druk bezig om te helpen met voorbereidingen van het 750-jarige jubileum van Wageningen. Daarmee ging een nieuw programma van start waar-

mee internationale studenten een positief gebaar willen maken naar de gemeenschap waar ze te gast zijn.

‘De bedoeling van het programma is om te laten zien dat studenten die op uitwisseling gaan niet alleen maar bezig zijn met feesten en bier drinken, maar ook iets willen betekenen voor de maatschappij’, vertelt Irene Jonkman, secretaris van de internationale studentenvereniging IxESN dat het plan

lanceerde. ‘Niet alleen iets nemen, maar ook iets geven’.

Dit *SocialErasmus Programme* is onderdeel van een groter internationaal netwerk: het *Erasmus Student Network*. De doelstelling is om vijfhonderd activiteiten per jaar te organiseren. *SocialErasmus* is op internationaal gebied al *booming*, vertelt Dorien Dolman, oud-bestuur IxESN en commissielid van het overkoepelende Internationale *SocialErasmus* team. ‘En het is su-

per dat nu ook Wageningen meedoet.’

Het vrijwilligerswerk bij de jubileumactiviteiten was een try-out van het programma in Wageningen. ‘En het is goed bevallen,’ vertelt Irene. ‘We hadden een rustige start met twaalf studenten tijdens de eerste activiteit, maar de reacties waren positief. Het is voor internationale studenten een mooie gelegenheid om eens echt de *locals* te ontmoeten’.

AUW!

De universiteit Gent heeft sinds kort een erkende studentenvereniging voor liefhebbers van bondage en SM. Kajira, zoals de club heet, heeft twee jaar gestreden voor erkenning. De studenten mogen nu bijeenkomen in lokalen van de universiteit, tenminste voor hun praatssessies. Niet voor praktijkervaring. Doen ze dat toch, dan krijgen ze straf.

BEZINT

Veel studenten zijn bang voor een hoge schuld. Zo niet de Brit Adam Richardson. Toen hij dringend een biertje en een joint nodig had, leende hij honderd euro. Tegen een jaarlijkse rente van 16.734.509,4 procent. Recentelijk werd hij failliet verklaard met een schuld van 29.000 euro. Mocht je ook geld nodig hebben, dan kun ook jij terecht bij Capital Finance One.

KNAP

Koolmeesvrouwtjes met een bredere zwarte streep op de borst, krijgen zwaardere kindjes. En hoe witter de wangen, hoe beter het immuunsysteem van de jonkies. Mannetjeskoolmezen letten daar op bij de partnerkeuze, beweren Tjechische onderzoekers van de Palacki Universiteit. Ook zo benieuwd waar mannelijke homo sapiens op letten?

RUZIE

Baby's reageren op de toon van gesprekken. Zelfs als ze slapen, ontdekten onderzoekers van de Universiteit van Oregon. Een boze of ruziënde gesprekstoestand heeft effect op de manier waarop de kinderen later omgaan met stress en emoties. Dus, ruzie maken mag best, maar doe het stiltejes of op vriendelijke toon.

Geen BSA voor ouderejaars

Een bindend studieadvies voor tweede- en derdejaars studenten, zoals minister Bussemaker voorstelt, is voor Wageningen nog een paar bruggen te ver. Wel koerst de universiteit eindelijk op een bindend studie-advies voor eerstejaars aan.

Onderwijsminister Jet Bussemaker geeft hogescholen en universiteiten de mogelijkheid om te experimenteren met een bindend studieadvies (bsa) in het tweede en derde studiejaar. Het bsa houdt in dat studenten die niet genoeg punten halen, kunnen vertrekken.

Sommige universiteiten, zoals de Universiteit Leiden, gaan direct experimenteren met de uitbreiding van het bsa. Voor Wageningen University ligt dat echter anders, daar is zelfs nog geen bsa in het eerste jaar. 'Wij zijn lang dissi-

dent geweest', zegt Tiny van Boekel, directeur van het Onderwijsinstituut van Wageningen University. 'Er werd lang gezegd dat wij het niet nodig hebben. De meeste studenten kiezen heel bewust voor Wageningen en zijn erg gemotiveerd. Maar we denken er nu toch over na, in het belang van de studenten zelf. Het kan een manier zijn om studenten te helpen sneller op de juiste plek terecht te komen. Nu het sociaal leenstelsel en de harde knip eraan komen is dat erg belangrijk.'

Een werkgroep brengt nog voor de zomer advies uit over de invoering van een bsa in Wageningen. Als het er komt, gaat het waarschijnlijk per september 2014 in. 'De grens komt mogelijk ergens tussen de 30 en 42 studiepunten te liggen', aldus Van Boekel. Ook is er nog discussie of het bsa in het eerste

of tweede studiejaar moet komen.

De plannen van Bussemaker zijn in ieder geval nog een paar bruggen te ver voor Wageningen. Van Boekel: 'Als studenten het eerste jaar eenmaal gepasseerd zijn,

'De meeste studenten zijn erg gemotiveerd'

halen ze het in de meeste gevallen wel.'

De studentenraad is blij met dat inzicht. 'Een bsa na het eerste jaar maakt het ontzettend lastig om iets naast je studie te doen, zoals een eigen onderneming, bijbaan, commissie- of bestuurswerk', meent studentenraadslid Esther van Vliet van VeSte. Of Veste een bsa in het eerste jaar steunt, zal volgens haar afhankelijk zijn van de invulling. **AB**

KSV MAAKT HET TE BONT Een fleurige boel was het zeker, donderdag 14 maart in de sociëteit van KSV St Franciscus. Ter er van de 102de dies van de vereniging vond daar een paint party plaats, een feestje waarbij honderden liters lichtgevende verf worden uitgespoten over het publiek. Een nieuwigheidje in studentenland. Weliswaar

ziet dat gespuut met chemicaliën er een beetje eng uit, maar van alle kanten klinkt geruststellend dat het volstrekt geen kwaad kan. De verf is op waterbasis, niet giftig en bio-afbreekbaar. Gewoon even lekker uit je dak gaan dus. Kledingcode: oud wit shirt. **RG**

AFLEVERING 6 - MORTIERSTRAAT 14B <<

Fietsfile

Willem-Jan's hart beukte tegen zijn borstkas. Hij raasde voort op zijn fiets terwijl de kou hem in het gezicht sloeg. Vijf minuten eerder was hij uit bed gerold om meteen in de kleren te schieten die nog op de vloer lagen. Dertien minuten had hij nodig om in het Forum te komen, dus als hij zijn benen tot pap pompte kon hij zijn verplichte college net halen. Natúúrlijk had hij ijzige tegenwind op de Rooseveltweg en dus brandden zijn longen pijnlijk.

Bij de rotonde zag hij twee kleine fietsen van links aankomen. Willem-Jan probeerde aan te zetten om ze voor te blijven, maar zat al aan de toppen van zijn kunnen. Net toen hij besloot in te houden, twijfelden de twee en begonnen met hun fiets te slingeren. Willem-Jan gebaarde nog dat ze voorrang hadden, waarop eentje doorzette. De tweede kneep van schrik in de remmen en stopte midden op het fietspad. 'Verdomme!' riep Willem-Jan uit. 'Leer fietsen, man!'

Geïrriteerd manoeuvreerde hij zijn fiets achter de twee studentjes langs en zette woest weer aan. Ondertussen gleed een zweetdruppel tergend langzaam tussen zijn schouderbladen naar beneden. In de verte zag hij een opstopping bij de tweede rotonde. Een groepje mensen met lichtgevende hesjes aan, en een paar fietsers die waren afgestapt. Met een ruk aan zijn stuur schoot hij de weg op en reed voorbij de blokkade.

Nog vier en een halve minuut. Willem-Jan

ILLUSTRATIE: MEREL DE GRAAF

scheerde de bocht om bij de Tarthorst, langs een paar trage hertjes. Voorbij een debiele Wageninger die naar de studentes stond te zwaaien. Voor hem werd het steeds drukker.

Bijna ging het mis toen een yup rakelings langs zijn bagagedrager reed

Godverdomme nee, dacht Willem-Jan. Fucking fietsfile bij de Bornsesteeg. Hij zag hesjes en rood-gele linten. Nog drie minuten en dat terwijl hij op de vijfde verdieping moest zijn. Weer reed hij van het fietspad af, over het

gras de weg op en achter een stroom auto's langs, het kruispunt over. Bijna ging het mis toen een yup rakelings langs zijn bagagedrager reed.

Drie minuten later kwam Willem-Jan hijgend de computerzaal binnen. Ruim binnen het Wagenings kwartiertje. Geïrriteerd zag hij dat de docent er niet was, die had zo'n sukkelige PhD-er gestuurd. Totaal oninspirerend. Kon niet uitleggen. Bovendien merkte Willem-Jan dat hij een paar hoofdstukken achterliep. Dat kon hij beter eerst even inhalen. Een half uur later zat hij weer op zijn fiets naar huis. Nu op zijn gemak.

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

AID wekt hoge verwachtingen

Wat je er ook precies van verwacht, de werkelijkheid is altijd beter. Met die opgewekte boodschap gaat het AID-bestuur de introductieperiode 2013 in. Het thema luidt: Beyond Imagination.

Met veel toeters en bellen werd het nieuwe thema op donderdag 21 maart aan het publiek bekend gemaakt tijdens een feest bij Ceres. Volgens voorzitter Sterre van de

Zee gaat het thema over het ontdekken van Wageningen als studentenstad door de eerstejaars.

Nieuw in het AID-programma is dit jaar de invulling van de zondagochtend. Naast de christelijke kerkdienst krijgen diverse religies de kans zichzelf te presenteren. 'Er is al een eerste contact gelegd met de Moskee van Wageningen', vertelt Sterre van der Zee.

Voor de keuze van mentoren wordt de gewonen loting gehan-

teerd. Van der Zee: 'Dat is vorig jaar goed bevallen. Het is een eerlijk systeem waarbij de voorkeur gaat naar studenten die niet eerder mentor zijn geweest en ook gekozen wordt naar lidmaatschap van grote verenigingen. Daarnaast wordt de website zo niet overbelast. De inschrijving voor Bachelor mentoren sluit op vrijdag 29 maart om 17.00 uur.' Ook de samenwerking met IxESN wordt voortgezet. Msc-mentoren die er voor kiezen

om mee te doen aan het buddy-programma, kunnen een half jaar na de AID nog door IxESN georganiseerde activiteiten doen met hun groepje. Verder blijft ook het MSc light programma bestaan.

Het AID bestuur verwacht 15 procent meer Bachelor studenten en een ongeveer gelijk aantal Master studenten tijdens de AID ten opzichte van vorig jaar. **50**

>> CULT

Wat? Tentoonstelling 100 jaar studentenroeivereniging Argo
Waar? Museum de Casteelse poort, Bowlespark 1A, Wageningen
Wanneer? Vanaf 1 april, tussen 11.00 (weekenden 13.00) en 17.00
Hoeveel? Drie euro, gratis op woensdagmiddagen

Achteruit kijken

Roeiers kijken altijd achteruit, terwijl ze vooruit schieten over het water. Bij het lustrum van studentenroeivereniging Argo wordt dan ook terug gekeken. Museum de Casteelse poort exposeert vanaf 1 april een greep uit het archief. Hierbij zie je historische posters van roeiwedstrijden, gewonnen prijzen, lustrumdassen, roeispullen en heel veel andere parafernalia. Vooral leuk voor leden en oud-leden die geïnteresseerd zijn in de glorie van vorige generaties roeiers.

Als je dan toch in het museum bent, pik dan meteen de vaste expositie over de Wageningse geschiedenis mee. Met interessante voorwerpen, van gereedschap uit de bronstijd tot de pen waarmee generaal Foulkes de Duitse capitulatie ondertekende. In vogelvlucht kun je zien wat er de afgelopen duizenden jaren op deze plek is gebeurd. De Tweede Wereldoorlog en capitulatie krijgen sowieso extra aandacht in de tentoonstelling *De vrede van Wageningen*.

En dit kan zelfs gratis, want op woensdagmiddagen en in het museum-weekend 6 en 7 april is de toegang gratis. **RR**

>> HET ECHTE WERK

BEESTJES VANGEN IN MADAGASKAR

Wie? Jesse Erens, masterstudent Biologie
Wat? Drie maanden cursus en onderzoeksexpedities naar reptielen en amfibieën
Waar? Madagaskar

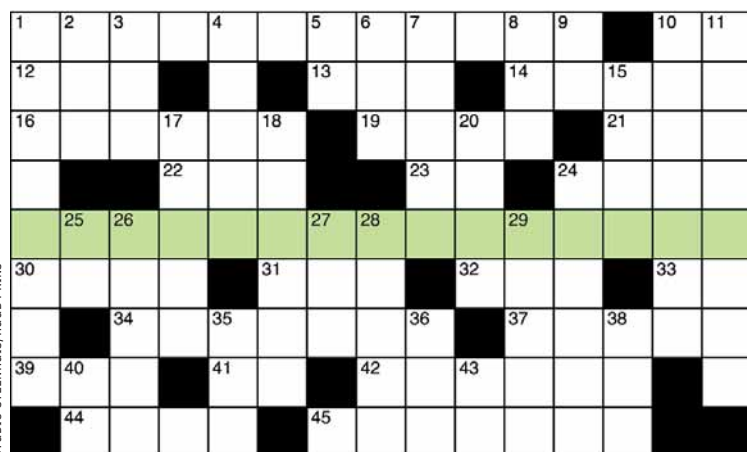
'Madagaskar is echt een biologenwalhalla. Ik viel van de ene verbazing in de andere. Elke dag zag ik weer leven in nieuwe vormen, soorten en maten. En er is nog zoveel onontdekt. Je kan gelukkig alles oppakken want niks is dodelijk giftig.

Voordat ik naar Madagaskar ging voor een cursus, kreeg ik toevallig een gastcollege over de biogeografie van maki's uit Madagaskar. Via de docente kwam ik in contact met een Duitse onderzoeker die me de mogelijkheid gaf om met een aantal onderzoeksexpedities mee te gaan. Tijdens die expedities ging ik samen met een gids en een onderzoekster uit Madagaskar naar niet of nauwelijks geïnventariseerde plekken. Soms gingen we op beschrijvingen af van wel honderd jaar geleden om dna af te nemen van beestjes waar dat nog nooit bij is gedaan, of waar zelfs nog nooit een foto van is gemaakt. We kwamen in afgelegen gebieden. Af en toe moest je de weg vrijmaken, of we moesten omrijden omdat de brug onder water stond. Dat hoorde er gewoon bij. Een keer moesten we in de bossen wegduiken voor een veestelende bende, die ons in twee 4x4's met zoeklichten tegemoet kwam. Maar over het alge-

meen heb ik Madagaskar als een heel vriendelijk en veilig land leren kennen.

Tijdens de cursus was het een stuk minder avontuurlijk. Toch was dat een ideale introductie van het diverse en unieke Madagaskar. Ik ben nog aan het kijken wat ik met de data kan die ik heb verzameld. Misschien kan ik het voor mijn thesis gebruiken, maar dat is nog niet duidelijk. Als bioloog wil je natuurlijk graag laten zien hoe mooi het daar is. Het is dan ook moeilijk om te merken dat de politiek in Madagaskar er niks mee kan vanwege de politieke instabiliteit en de grote armoede. Gelukkig zijn er snel verkiezingen en komt er hopelijk meer aandacht voor natuurbescherming.' **RR Milou van der Horst**

Hokjesdenken

Niet alle inzendingen voor de Hokjesdenken van afgelopen week waren goed. Uit de reacties bleek dat het een pittige puzzel was. Maar lag dat aan de makers of aan de puzzelaars? En wat was de hoofdoorzaak? Ach, misschien moeten we het niet PROBLEMATISEREN.

Goed inzendingen: **Leerstoelgroep Nematologie, Renée en Susan van der Salm, Marie Curie, Tape & Tie-wraps, Milieutechnologie, 'geen groot succes', Evert Jan, Marianne van der Gaag, 'Marijn is kreupel', Gert-Jan Steeneveld, Watson&Crick 2.0: female edition, Hanneke en Gosse, Tia Hermans, Anton Korteweg, Andries van der Meer & Bastiaan Vergouw & Jasper van Meer & Freek Brouwer & Paul Pils, Martin van Dam, Het dynamische duo + Gert, Janna van Hoek, AID-bestuur 2013, Ditje van der Vossen, Clasiën Lock en Anne-marie Patist, Kim & Dennis.**

Horizontaal

1 Komt op de campus **10** Diddley of Derek **12** Oranje jachtgebied **13** Wie die ziet vliegen ziet ze vliegen **14** __ Island, aankomstplek van veel immigranten in Amerika **16** Zou de bachelor in moeten, volgens sommigen **19** Staàn fietsende studenten ook vaak in **21** Groep met zelfkennis **22** Will., Black Eyed Peas **23** Daarin werken juffen en meesters **24** Gevolg van 29 verticaal **30** Woonplaats van Jorge Mario Bergoglio **31** Portugees wijngebied **32** Onbekende John **33** Dat evenement is verboden voor buitenlanders **34** Krijgt een zeehond ongewild binnen **37** No problemo **39** Bleek dikwijls een paard te zijn **41** www.plopsaland.__ **42** Veerman op de Styx **44** Dier op de hals **45** Worden door Dorine Dekkers gemaakt

Verticaal

1 Dat kon je de paint party van KSV St Franciscus wel noemen **2** Geladen tragedie van Euripides **3** Tot nu toe **4** Rode Zee-stad **5** Franse waar **6** Vermoeiend, zeg **7** Sluier **8** Heb je **9** Club van Bram van Ojik **10** Wordt het studieadvies voor onze tweede- en derdejaarsstudenten nog niet **11** Met zo'n stuur ga je loeihard **15** Die oplossing was niet betrouwbaar **17** Gevangenis in paastijd? **18** Werkplaats met een geheim **20** Engelse heer **24** Actief rond waar de jeugd mee betaalt **25** Zendt *De Pelgrimscode* uit **26** Vrijwel niet **27** __ your heart out **28** *The __ of Holland* **29** '... op de honingbij', *Zembla* **35** Geestelijk vader **36** Partner van Fidel **38** Rivier waar Britten wat te drinken nemen **40** Dan wel **43** Vroeger dan verwacht

Mail de groene hokjes uiterlijk komende woensdag naar hokjes@wur.nl. De oplossing komt donderdag op resource.wur.nl.

in memoriam

Roel ten Hove

Na een ziekte van enkele maanden, is op 27 februari onze zeer gewaardeerde collega Roel ten Hove (62) overleden.

Roel trad in 1976 als boekhouder in dienst bij het Instituut voor veevoedingsonderzoek "Hoorn". Gedurende zijn hele loopbaan is hij werkzaam geweest in het financiële vakgebied. Zijn huidige functie was coördinator AO/IC en plaatsvervangend manager Administratiecentrum bij ASG.

Roel was een echte vakman. Wat hem kenmerkte was dat hij de zaken graag goed en correct voor elkaar wilde hebben. Bijna goed voldeed niet. Door zijn kennis en ervaring was Roel een grote steun voor zijn collega's, zeker voor de meer complexe zaken.

In alle jaren dat Roel bij ASG gewerkt heeft, heeft hij met vele collega's een warme band opgebouwd, en zijn er ook hechte vriendschappen ontstaan.

Zijn ziekte trof ons persoonlijk. Het proces hebben we samen met Roel, en samen met elkaar meegemaakt. Typerend voor de indruk die Roel achtergelaten heeft, is de belangstelling en het medeleven die vanuit werkelijk de gehele organisatie, zowel ASG als Wageningen UR breed, getoond werd. Deze steun heeft Roel veel kracht gegeven gedurende zijn ziekte.

Zijn overlijden, ofschoon verwacht, is nog altijd niet goed tot ons doorgedrongen. De leegte die hij na zijn overlijden achterlaat is onwerkelijk en laat zich niet opvullen. Namens alle medewerkers van ASG wensen wij Janny, familie en vrienden veel sterkte toe bij het verwerken van dit verlies.

Jos Aussems, Hoofd F&C ASG

mededelingen

Mededelingen van en voor studenten en medewerkers. Lever maximaal 75 woorden aan op donderdag voor verschijning via resource@wur.nl, met als onderwerp 'Mededeling'.

De relatie tussen mens en natuur in een verstedelijkte samenleving

De Heimans en Thijssse Stichting organiseert op vrijdag 19 april het symposium 'De relatie tussen mens en natuur in een verstedelijkte samenleving'. Naast verschillende voordrachten, zal Prinses Irene van Lippe-Biesterfeld een gedachtenwisseling hebben met jongeren over hun relatie met de natuur. Ook zal Prinses Irene de Heimans en Thijssse Prijs uitreiken. Plaats: gebouw Gaia, Droevendaalsesteeg 3a. Kosten: €7,50 (studenten gratis). Aanmelding deelname: anneke.meijer@wur.nl

INFO: WWW.HEIMANSENTHIJSSESTICHTING.NL

Thymos-VeSte Ball Tournament

The third edition of the Thymos-VeSte Ball Tournament will be held on 9 April! The subscription for this tournament will be free, just form a team consisting of 6-8 people. During that evening, you will battle the other teams to conquer your place in the final. To do this, you have to beat them at Volleyball, Wheel-basketball, Knotsball, Unihockey, Korfbal, Soccer, Trijoekebal and Trefball. If you succeed, you will be facing your last opponent in the final, where you will be playing a surprise-game to secure your victory! We are looking forward to your presence.

Van Uven Festival 2013

Kan je een liedje zingen? Of een instrument spelen? Kom dan met wat vrienden naar het Van Uven Festival op 22 mei, waar acoustische ensembles (meer dan 1 persoon) komen optreden. Het evenement vindt plaats in Impulse (gebouw 115) van 20.00 – 22.00 uur. Geïnteresseerde ensembles kunnen zich voor 15 mei inschrijven door een e-mail te sturen naar vanuvenfestival@gmail.com. Het festival is voor iedereen toegankelijk en de toegang is gratis.

feesten

De beste feesten volgens Wageningen Uitgaans Promotie. Voor alle feesten, check www.wageningenup.nl.

Donderdag 28 maart, 23:00 uur HET GAT: UNITAS 'BIG IN JAPAN'
Unitas is van plan groot uit te pakken op 28 maart. Het thema is 'Big in Japan' dus alles in het Gat wordt omgetoverd tot Japan. Trek je kimono uit de kast en laat je verrassen door de bizarre wereld van Japan vol schoonheden, contradicties en wijsheden. Vergeet natuurlijk niet te genieten van de muziek van de DJ's van Unitas. Entree: €2,50.

Donderdag 4 april, 22:00 uur CAFÉ XL: PUMP UP THE JAM VOLUME II
De vorige editie was de 'Frozen Summer Party'. Ditmaal organiseert café XL speciaal voor studenten het 'Pump up the Jam Volume II' feest. DJ Duo Blitzkrieg zal ervoor zorgen dat je wat betreft muziek niks tekort zal komen. Entree: Gratis.

Weekend van 5, 6 en 7 april WAGENINGEN 750 MUSIC EVENT
Jazz at the Rhine Town Club bestaat 35 jaar en Wageningen 750 jaar. Ter ere daarvan zal Wageningen het weekend van 5, 6 en 7 april gevuld zijn met Jazzmuziek en gezelligheid! Music Event Wageningen 2013 start op vrijdag om 19.00 uur met diverse looporkesten, maar ook op zaterdag en zondag zal de stad gevuld zijn met diverse live optredens van jazzbands, bigbands en orkesten.

agenda

Donderdag 28 maart, 20.45 uur JAZZ CONCERT KAPOK
With a bold combination of horn, guitar and drums *Kapok* dares to go off the beaten paths. The trio does rocking jazz improvisations with a central role for energy. Line-up: Horn player and composer Morris. Timon Koomen is a versatile guitarist with guts. Drummer Remco Menting is really inventive at his small kit. Venue: Impulse WWW.JAZZINWAGENINGEN.COM/

Zaterdag 30 maart, 20.45 uur CONCERT NORDGARDEN
Live Stage Marnix presents the Norwegian singer-songwriter *Nordgarden*, an artist deriving from the American old school of classic songwriting. Style: deep roots in folk, blues, jazz, gospel and rock. Venue: Café Loburg, Molenstraat 6, Wageningen. Admission €10. INFO, TICKETS: WWW.LIVESTAGEMARNIX.COM

Thursday 4 – Wednesday 10 April ONE WORLD WEEK
Thursday 4 April: Americas & Caribbean day, a formal opening, a high energy speech, workshops and dialogue, wine tasting, Mexican food and a Cuba Libre party. Venue: Forum Podium and simultaneous at Leeuwenborch restaurant.
Friday 5 April: African day with Intercambio speeddate, African evening, improvisation theatre and music (performance and workshop) by "Mdungu". Venue: Forum.
Weekend 6 and 7 April: Dutch weekend with tours to Keukenhof and Kroller Muller museum with Van Gogh exposition. Saturday evening 21.00 hrs an ISOW party a

la Maxima style in Hof van Wageningen, Lawickse Allee 9.
Monday 8 April: Asia day, a Charity gadget auction and Ninja Laser-gamen in Forum.
Tuesday 9 April: Arabic day with several activities on Forum Podium during lunch, wine tasting and Arabic night.
Wednesday 10 April: International day with sports game during lunch at Forum, study abroad fair, Greek kitchen and workshops.
SEE WWW.WAGENINGENUR.NL/SHOW/ONE-WORLD-WEEK.HTM

Master of Arts in Latin American Studies

- Multi-disciplinary study of 15 months including three months fieldwork in Latin America
- Information day: 18 April, 15.30 hours at:

Centre for Latin American Research and Documentation
Keizersgracht 395-397
1016 EK Amsterdam
www.cedla.uva.nl

Forum Irregular Opening Hours in April and May 2013

	2013	The Building	The Library	Student Desk	WURshop	Restaurant	Grand Café	Wageningen in'to Languages
Good Friday	29 March	8 am - 11 pm	Closed	Closed	9 am - 2 pm	Closed	Closed	Closed
Saturday	30 March	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Easter Sunday	31 March	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Easter Monday	1 April	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday	29 April	8 am - 11 pm	8 am - 11 pm	12 pm - 2 pm	Closed	10 am - 2 pm	8 am - 7 pm	9 am - 5 pm
Tuesday	30 April	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Wednesday	1 May	8 am - 11 pm	8 am - 11 pm	12 pm - 2 pm	9 am - 4 pm	10 am - 2 pm	8 am - 7 pm	9 am - 5 pm
Thursday	2 May	8 am - 11 pm	8 am - 11 pm	12 pm - 2 pm	9 am - 4 pm	10 am - 2 pm	8 am - 7 pm	10 am - 5 pm
Friday	3 May	8 am - 11 pm	8 am - 11 pm	12 pm - 2 pm	9 am - 2 pm	10 am - 2 pm	8 am - 5.30 pm	Closed
Saturday	4 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	5 May	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed

During working hours, the building is open to the public. After working hours, entrance is only possible with a WUR card.

WeDay

Aanmelden vanaf
2 april t/m 8 mei

14 mei | 2013

Een middag vol sport en beweging en elkaar gezellig ontmoeten. Dit jaar opnieuw de Battle van Wageningen UR.

www.intranet.wur.nl/nl/people/voorzieningen/weday

 WAGENINGEN UR
For quality of life

Abonnement?

Wil je Resource blijven ontvangen als je bent afgestudeerd, gepensioneerd of niet meer binnen Wageningen UR werkt? Voor 58 euro krijg je jaarlijks 22 nummers thuisbezorgd. Zie resource.wur.nl/page/colofon.

Werken aan de kwaliteit van leven

Wageningen UR zoekt:

PhD Novel Carbohydrates

AFSG Biobased Commodity Chemicals, Wageningen;
vacaturenummer AFSG-BCH-0009

PhD student in single-molecule Biophysics

AFSG Biofysica, Wageningen; vacaturenummer AFSG-BIP-0006

Assistant Professor Algal Biorefinery (Tenure Track)

AFSG Bioprocestechnologie, Wageningen; vac.nummer AFSG-BPE-0007

Postdoc metabolic modelling

AFSG Bioprocestechnologie, Wageningen; vac.nummer AFSG-BPE-0008

Onderzoeker Gezondheidseffecten van voedsel

AFSG Food & Biobased Research, Wageningen;
vacaturenummer AFSG-FFC-0030

Assistant Professor in Organic Surface Chemistry (Tenure Track)

AFSG Organische Chemie, Wageningen; vacaturenummer AFSG-ORC-0023

PhD in Bio-Organic Surface Chemistry

AFSG Organische Chemie, Wageningen; vacaturenummer AFSG-ORC-0028

PhD in Organic Surface Chemistry

AFSG Organische Chemie, Wageningen; vacaturenummer AFSG-ORC-0029

Assistant Professor in Organic Surface Chemistry (Tenure Track)

AFSG Organische Chemie, Wageningen; vacaturenummer AFSG-ORC-0030

Controller

ASG Adviesgroep, Wageningen; vacaturenummer ASG-STAF-0004

Programme director / Projectmanager distance learning

BC Corporate Education & Research, Wageningen; vac.nummer BC-0019

Assistant Professor Water Engineering (WRM)

ESG Centrum Water en Klimaat, Wageningen; vac.nummer ESG CWK-0267

Assistant Professor Water Health and Environment WRM

ESG Centrum Water en Klimaat, Wageningen; vac.nummer ESG CWK-0268

Senior researcher Metropolitan Food Clusters

ESG Centrum Landschap, Wageningen; vacaturenummer ESG CL-0186

Onderzoeker avifauna

ESG Centrum Ecosystemen, Wageningen; vacaturenummer ESG ECO-0109

Hoofd van de afdeling Visserij

IMARES Afdeling Visserij, IJmuiden; vacaturenummer 0015-5

2 Analisten Experimentele Ecologie

IMARES Afdeling Experimentele Ecologie, Den Helder;
vacaturenummer IMA EE0005 en IMA EE0007

Researcher Molecular Ecology

IMARES Afdeling Experimentele Ecologie, Den Helder;
vacaturenummer IMA EE0008

Post Doc Agro-Robotica

PSG Farm Technologi, Wageningen; vacaturenummer PSG-FT-0002

Software engineer voor modelleren duurzame landbouwsystemen

PSG Farming System Ecology, Wageningen; vac.nummer PSG-FSE-0008

Secretarieel/administratief medewerker (16 uur)

PSG Biointeracties en Plantgezondheid, Wageningen;
vacaturenummer PSG-BIOINT-0002

Secretaresse

SSG Agrarische geschiedenis, Wageningen; vac.nummer SSG-RHI-0004

Instructeur/Docent Praktijkonderwijs Voedingsmiddelentechnologie

VHL Life Sciences & Technology, Leeuwarden; vac.nummer VHL LST0013

www.wageningenur.nl/werkenbij

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Weatherproof runners

Running is a good choice of exercise. The first time I arrived in The Netherlands was late summer, when the weather was perfect for running outside. I carried on until winter came and then I decided to go to the gym or stay warm under my blanket in my room.

One day I saw Dutch people just running outside in the winter in minus temperatures. I was shocked. How on earth can they run outside in the winter? They must have very thick skins. The day after, I saw more Dutch people running outside, even playing football on the snow. Then I asked my friend until what temperature you still can run outside. 'Any temperature, as long as you wear the right clothes', he replied. I was amazed. Most Dutch people are really obsessed with doing a sport. Obsessed in a good way, where they are really concerned about being healthy. Weather is not an excuse to stop.

In Indonesia people usually run early in the morning or in the evening, to avoid the hot weather and air pollution. Early morning it is around 20 degrees, during the day up to 32 degrees is normal. The funny thing is, when a group of people run together, they just do a little bit of running and end up eating street food. That's why I usually go by myself, to avoid the street food temptation. Not so in Holland.

My Dutch friend prompted me to try running outside in winter or in the rain. He says it's nice. And I will try it someday. Yes, someday. But I don't know when. **Bening Mayanti, MSc student of Climate studies from Indonesia**

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn fifty euro and Dutch candy.

[NL]

WINTERHARD

Hardlopen is goed voor je, vindt de Indonesische Bening. Zelf kwam ze in de zomer in Nederland aan, toen het weer perfect was voor een rondje buiten. Tot de winter kwam. Vanaf dat moment bleef ze liever binnen, onder een warme deken. Maar tot haar verbazing liepen mensen nog buiten hard, zelfs als het vroom. Het blijkt dat Nederlanders bij elke temperatuur nog lopen, zolang ze de juiste kleren hebben. Bening gaat dat zelf ook eens proberen. Ooit.